

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi valmisteverotuslain, arvonlisäverolain, tullilain 9 §:n sekä Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että valmisteverotuslakiin, arvonlisäverolakiin, tullilakiin ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettuun lakiin tehtäisiin Euroopan yhteisön lainsäädännön edellyttämät muutokset jäsenvaltioiden väliseen matkustajaliikenteeseen liittyvän verovapaan myynnin päättymisen vuoksi. Verovapaa myynti päättyy 30 päivänä kesäkuuta 1999.

Esityksen mukaan yhteisön sisäisellä lennolla tai merimatalla taikka lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä toiseen jäsenvaltioon matkustavalle matkatavaroissa mukaan otettaviksi myytävät tavarat tulisivat valmiste- ja arvonlisäverollisiksi sekä tullinalaisiksi 1 päivästä heinäkuuta 1999 alkaen.

Valmisteverotuksessa ja tullien osalta muutos merkitsee sitä, että yhteisön sisäisellä matkalla liikennöivään lentokoneeseen tai laivaan ei verovapaan myynnin päättymisen vuoksi voitaisi muonituksen yhteydessä enää lastata verottomasti eikä tullittomasti tuotteita aluksella matkustajille tapahtuvaa myyntiä varten, vaan tuotteista olisi suoritet-

tava vero ja tulli asianomaisten säännösten mukaisesti. Lentokoneessa tai laivassa matkan aikana kulutettavien tuotteiden ja sitä varten tapahtuvan muonituksen valmisteverottomuus ja tullittomuus jatkuisi nykyiseen tapaan.

Arvonlisäverotuksessa jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä olevien lentokoneiden ja laivojen muonitus säilyisi nykyiseen tapaan verottomana. Myös tällaisella aluksella matkan aikana kulutettavaksi tarkoitettujen tavaroiden ja aluksella suoritettujen palvelujen myynti säilyisi arvonlisäverottomana.

Yhteisön ulkopuolelle matkustavan henkilön oikeus valmiste- ja arvonlisäverovapaisiin sekä tullittomiin ostoksiin säilyisi ennallaan. Muutoksella ei myöskään olisi vaikutusta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen tai muiden jäsenvaltioiden välisillä matkoilla eikä maakunnan kautta ulkomaille liikennöivillä aluksilla myytävien tavaroiden verottomuuteen tai tullittomuuteen.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	4
1. Johdanto	4
2. Nykytila	4
2.1. Nykyinen poliittinen ja yhteisöoikeudellinen tilanne	4
2.1.1. Keskustelu määräajan jatkamisesta	4
2.1.2. Komission tiedonanto	5
2.2. Euroopan yhteisön lainsäädäntö	5
2.2.1. Valmisteverotus	5
Alusten muonitus ja verovapaa myynti jäsenvaltioiden välisessä	
matkustajaliikenteessä	5
Kolmannen maan liikenne	8
2.2.2. Arvonlisäverotus	10
Verovapaa myynti jäsenvaltioiden välisessä matkustajaliikenteessä . . .	10
Kolmannen maan liikenne	10
Vesi- ja ilma-alusten muonitus	11
Verovarastointimenettely	11
2.2.3. Tullilainsäädäntö	12
2.3. Suomen lainsäädäntö	12
2.3.1. Valmisteverotuslaki	12
Alusten muonittaminen aluksilla tapahtuvaa kulutusta tai myyntiä	
varten	12
Alusten mukanaan tuomat varastot	13
Matkustajien veroton tuontioikeus	13
2.3.2. Arvonlisäverolaki	13
Verovapaa myynti matkustajille	13
Vesi- ja ilma-alusten muonitus	14
Verovarastointimenettely	14
2.3.3. Tullilaki	14
2.3.4. Ahvenanmaan liikennettä koskevat erityissäännökset	15
Yleistä	15
Valmisteverotus	15
Arvonlisäverotus	15
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	16
3.1. Valmisteverotus	16
3.2. Arvonlisäverotus	17
3.3. Tullit	19
3.4. Ahvenanmaan liikennettä koskevat erityissäännökset	19
4. Esityksen vaikutukset	20
4.1. Taloudelliset vaikutukset	20
4.1.1. Yleistä	20
4.1.2. Matkustajalaivaliikenne	20
4.1.3. Lentoliikenne	21
4.2. Hallinnolliset vaikutukset	21
5. Asian valmistelu	21

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	21
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	22
1. Lakiehdotusten perustelut	22
1.1. Valmisteverotuslaki	22
1.2. Arvonlisäverolaki	22
1.3. Tullilaki	23
1.4. Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön	24
2. Voimaantulo	24
LAKIEHDOTUKSET	25
Laki valmisteverotuslain muuttamisesta	25
Laki arvonlisäverolain muuttamisesta	26
Laki tullilain muuttamisesta	27
Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta	28
LIITE	30
Rinnakkaistekstit	30

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Euroopan unionin jäsenvaltioissa noudatettavaa valmisteverotusta koskevat yhtenäiset, jäsenvaltioita velvoittavat säännökset sisältyvät valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonasta annettuun neuvoston direktiiviin 92/12/ETY, jäljempänä *järjestelmädirektiivi*. Direktiivin 28 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa valmisteverosta jäsenvaltioiden välisellä lento- tai merimatalla matkustaville matkatavaroissa mukaan otettavaksi myytävät alkoholijuomat ja tupakkatuotteet tietyin määrällisin rajoituksin. Artiklaa sovelletaan 30 päivään kesäkuuta 1999 saakka. Tämän ajankohdan jälkeen yhteisön sisällä matkustaville ei voida enää myydä verottomattomia tuotteita alukselta mukaan otettaviksi, vaan tuotteista on suoritettava valmistevero järjestelmädirektiivissä säädettyjen yhteisön valmisteverotusta koskevien periaatteiden edellyttämällä tavalla.

Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellettavaa arvonlisäverojärjestelmää koskevat, jäsenvaltioita velvoittavat säännökset sisältyvät jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukaisesta määräytymisperusteesta annettuun neuvoston kuudenteen direktiiviin 77/388/ETY, jäljempänä *kuudes arvonlisäverodirektiivi*.

Arvonlisäverotuksen väliaikainen sisämarkkinajärjestelmä toteutettiin yhteisen arvonlisäverojärjestelmän täydentämisestä ja direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta verotuksellisten rajojen poistamiseksi annetulla neuvoston direktiivillä 91/680/ETY, jolla muutettiin kuudetta arvonlisäverodirektiiviä. Tässä yhteydessä kuudenteen arvonlisäverodirektiiviin sisällytettiin 28 k artiklan säännökset, joilla jäsenvaltioille annettiin mahdollisuus jatkaa jäsenvaltioiden välisellä lento- tai merimatalla matkustaville tapahtuvaa verovapaata myyntiä 30 päivään kesäkuuta 1999 saakka. Tämän ajankohdan jälkeen yhteisön sisällä matkustaville myytävistä alukselta mukaan otettavista tuotteista suoritetaan arvonlisävero kuljetuksen lähtömaassa.

Yhteisön keskeinen tullilainsäädäntö sisältyy neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2913/92 yhteisön tullikoodeksista, jäljempänä *tullikoodeksi*, komission asetukseen

(ETY) N:o 2454/93 tullikoodeksin täytäntöönpanosta sekä neuvoston asetukseen (ETY) N:o 918/83 yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta, jäljempänä *tullittomuusasetus*. Tavaroiden maahantuonti ja luovuttaminen vapaaseen liikkeeseen on pääsääntöisesti tullilainalaista, ellei sitä ole yhteisön tullilainsäädännössä erikseen säädetty tullittomaksi. Tapaukset, joissa yhteisön tullialueella vapaaseen liikkeeseen luovutettavat tavarat vapautetaan erityisistä syistä tuontitulleista, on säädetty tullittomuusasetuksessa.

2. Nykytila

2.1. Nykyinen poliittinen ja yhteisö-oikeudellinen tilanne

2.1.1. Keskustelu määräajan jatkamisesta

Jäsenvaltioiden välisiin lento- ja merimatkoihin liittyvän matkustajamyynnin valmistevero- ja arvonlisäverovapaus päättyy 30 päivänä kesäkuuta 1999. Verovapauden soveltamisajan jatkaminen edellyttäisi direktiivien muutosta, jota koskevan ehdotuksen tekemiseen Euroopan komissiolla on yksinoikeus. Lisäksi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 99 artiklan mukaan verovapauden jatkaminen edellyttäisi jäsenvaltioiden yksimielistä päätöstä.

Wienissä joulukuun 11 ja 12 päivänä 1998 kokoontunut Eurooppa-neuvosto pyysi komissiota ja neuvostoa tarkastelemaan mahdollisia verovapaan myynnin päättymisestä aiheutuvia työllisyyteen liittyviä ongelmia ja etsimään keinoja niiden ratkaisemiseksi. Eräänä ratkaisuvaihtoehtona esitettiin harkittavaksi verovapaan myynnin määräaikaista jatkamista.

Komissio antoi neuvostolle 17 päivänä helmikuuta 1999 tiedonannon verovapaan myynnin päättymiseen liittyvistä työllisyysnäkökohdista (KOM(1999) 65 lopullinen). Komission mukaan verovapaan myynnin lakkauttamisella ei olisi merkittäviä pysyviä kielteisiä työllisyysvaikutuksia. Lyhyen aikavälin kielteiset työllisyysvaikutukset korvautuisivat pitkällä aikavälillä. Tiedonannon mukaan verovapausjärjestelmien jatkaminen ei ratkaisisi tehokkaasti työllisyysongelmia. Komissio pitää jo olemassa olevia yhteisön välineitä asianmukaisena keinona työllisyysvaikutuksiin liittyvien ongelmien ratkaisemi-

seen. Jäsenvaltioiden tulisi hyödyntää nykyisen ja tulevan rakennerahastoehyksen tarjoamia mahdollisuuksia. Komissio on myös ilmoittanut tarvittaessa olevansa valmis uuden rahoitusvälineen kehittämiseen, jonka avulla näitä työllisyysongelmia ratkaistaisiin.

Ecofin-neuvosto keskusteli verottoman myynnin päättymisestä ja komission tiedonannosta 15 päivänä maaliskuuta 1999 pidetyssä kokouksessa. Sekä komissio että useat jäsenvaltiot vastustivat verovapauden jatkamista. Verovapaan myynnin jatkamisen edellyttämää yksimielisyyttä ei siten saatu aikaan yhteisötasolla.

2.1.2. Komission tiedonanto

Komissio on 10 päivänä huhtikuuta 1999 julkaissut tiedonannon koskien autolautoilla ja lentokoneissa tai lentokentillä Euroopan unionissa matkustaville myytävien tuotteiden toimittajien 1 päivästä heinäkuuta 1999 soveltamia arvonlisävero- ja valmisteverosääntöjä (EYVL C 99, 10.4.1999, s. 20). Tiedonanto sisältää komission käsityksen verovapaan myynnin päättymisen jälkeen valmistaja arvonlisäverotuksessa sovellettavista periaatteista.

Tiedonannon mukaan yhteisön sisällä tapahtuvan matkan aikana tai sitä ennen myytävät tuotteet, joita ei ole tarkoitettu välittömään kulutukseen, tulevat valmiste- ja arvonlisäverollisiksi 1 päivästä heinäkuuta 1999 lukien. Sitä vastoin matkustajille välittömään kulutukseen laivoilla ja lentokoneissa myytävien tuotteiden valmiste- ja arvonlisäverovapaus säilyy muuttumattomana 1 päivän heinäkuuta 1999 jälkeen.

Valmisteverotuksessa sovelletaan sen jäsenvaltion verosäännöksiä, jossa tavarat luovutetaan varastosta kulutukseen eli lastataan alukseen.

Arvonlisäverotuksessa yhteisön sisäisillä matkoilla sovelletaan kuljetuksen lähtöjäsenvaltion verosäännöksiä.

Tiedonanto sisältää yhteisön sisäisen matkan määritelmän. Yhteisön sisäisellä matkalla tarkoitetaan kahden yhteisön sataman tai lentokentän välillä tehtävää matkaa, jossa ei poiketa kolmansissa maissa tai Euroopan yhteisön veroalueen ulkopuolella sijaitseviin välisatamiin tai tehdä välilaskua näissä maissa sijaitseville lentokentille. Tätä perussääntöä sovelletaan myös silloin, kun ylitetään kansainvälisiä vesiä tai kansainvälistä ilmatilaa.

Jos laiva tai lentokone poikkeaa tai tekee välilaskun kolmanteen maahan tai yhteisön ulkopuolelle ja matkustajat voivat poikkeamisen aikana nousta alukseen tai poistua aluksesta, kohdellaan aluksella tapahtuvaa myyntiä samoin kuin tilanteessa, jossa alus menisi kolmanteen maahan tai tulisi sieltä. Poikkeaminen ei kuitenkaan saa olla pelkästään nimellinen. Matkustajien muita kuin välittömään kulutukseen aluksella ostamia tuotteita pidetään kolmansien maiden tuotteina, ellei näistä tuotteista ole jo peritty arvonnalisä- ja valmisteveroa. Kolmannesta maasta yhteisön alueelle saapuvien tai palaavien matkustajien hallussa olevien tuotteiden verotukselliseen asemaan tulisi kohdistaa asianmukaisia tarkastuksia.

Tiedonantoon sisältyy lisäksi eräitä arvonnalisä- ja valmisteverotuksen verotuspaikkasäännöksiin ja veronkantoperusteeseen liittyviä periaatteita, joita selostetaan tarkemmin jäljempänä kohdissa 2.2.1. ja 3.2.

Tiedonannon sisältämistä periaatteista on keskusteltu Euroopan yhteisön valmistevero- ja arvonlisäverokomiteoissa ennen tiedonannon julkaisemista. Periaatteet ovat saaneet laajaa kannatusta jäsenvaltioiden piirissä.

2.2. Euroopan yhteisön lainsäädäntö

2.2.1. Valmisteverotus

Alusten muonitus ja verovapaa myynti jäsenvaltioiden välisessä matkustajaliikenteessä

Järjestelmädirektiiviä sovelletaan yhtenäisen valmisteverotuksen toteuttamiseksi Euroopan yhteisön jäsenvaltioissa valmistettuihin ja yhteisön ulkopuolelta jäsenvaltioihin tuotuihin tupakkavalmistisiin, alkoholi-juomiin ja mineraaliöljyihin, joille on erillisissä direktiiveissä määritelty yhtenäinen veropohja, verorakenne ja vähimmäisverotasot. Jäsenvaltiolla ja yhteisöllä tarkoitetaan niiden valmisteveroalueita, sellaisena kuin ne on määritelty järjestelmädirektiivin 2 artiklassa. Yhteisön valmisteverotusta koskevien säännösten tarkoituksena on luoda verotuksellisesti tasapuoliset kilpailuedellytykset sisämarkkina-alueella ja varmistaa, että valmistevero kannetaan direktiivissä säädettyjen periaatteiden mukaisesti siinä jäsenvaltiossa, jossa tuotteet luovutetaan kulutukseen. Kulutusmaaperiaatteesta poiketen jäsenvaltiot voivat vapauttaa kulutukseen luovutettavat tuot-

teet valmisteverosta eräissä direktiivissä säädettyissä tapauksissa.

Järjestelmädirektiivin 23 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa ilma- ja vesialusten varastoja koskevat säännöksensä, kunnes verottomuutta koskevat yhteisösäännökset annetaan. Säännös sisältyy verovapautuksia koskevaan artiklaan ja sen katsotaan tarkoittavan jäsenvaltioiden mahdollisuutta päättää lentokoneiden ja laivojen muonituksen verovapaudesta. Muonitukseen katsotaan kuuluvan lentokoneiden ja laivojen polttoainetankkauksen ohella niiden varastojen täydentäminen veronalaisilla tuotteilla aluksilla tapahtuvaa kulutusta varten. Muonituksen yhteydessä lentokoneisiin ja laivoihin voidaan niin ikään lastata veroa suorittamatta tuotteita aluksella matkustajille matkatavaroissa mukaan otettavaksi tapahtuvaa järjestelmädirektiivin 28 artiklassa tarkoitettua verovapaata myyntiä varten. Säännös antaa samalla jäsenvaltioille mahdollisuuden rajoittaa muonituksen verottomuutta haluamallaan tavalla.

Järjestelmädirektiivin 28 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa valmisteverosta tuotteet, jotka luovutetaan lentokentällä tai satamassa sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä toiseen jäsenvaltioon yhteisön sisäisellä matkalla matkustavalle henkilölle kuljetettavaksi tämän henkilökohteisissa matkatavaroissa. Yhteisön sisäisellä matkalla tarkoitetaan lento- tai merimatkaa, jossa kuljetuksen lähtö- ja määräpaikka sijaitsevat eri jäsenvaltioiden alueella. Verottomien tavaroiden myymälöissä luovutettujen tuotteiden lisäksi verosta voidaan vapauttaa myös sellaiset tuotteet, jotka myydään lentokoneessa tai laivassa yhteisön sisäisen matkan aikana alukselta matkatavaroissa mukaan otettavaksi. Artiklassa tarkoitettu verovapaa myynti on mahdollista vain sellaiselle matkustajalle, jolla on matkaan oikeuttava matkalippu. Matkustajaa kohti luovutettavien tuotteiden verovapaa myynti on lisäksi rajoitettu niihin määriin, jotka matkustaja saa tuoda maahan verottomasti yhteisön ulkopuolelta. Muilla yhteisön sisäisillä matkoilla voidaan myydä ainoastaan verotettuja tuotteita.

Järjestelmädirektiivin 28 artiklaa sovelletaan 30 päivään kesäkuuta 1999 saakka. Tämän ajankohdan jälkeen yhteisön sisäisillä matkoilla liikennöivillä aluksilla matkustaville ei enää voida myydä verottamattomia tuotteita aluksilta mukaan otettavaksi, vaan

tällaisista tuotteista on suoritettava valmistevero. Tämä koskee matkoja kahden yhteisön veroalueella olevan sataman tai lentokentän välillä myös silloin, kun laivan tai lentokoneen reitti kulkee kansainvälisten vesien tai kansainvälisen ilmatilan kautta.

Järjestelmädirektiivissä ei ole erityisiä säännöksiä aluksilla matkustaville matkatavaroissa mukaan otettavaksi myytävien tuotteiden verotusajankohdasta tai -paikasta, vaan tällaisiin luovutuksiin sovelletaan järjestelmädirektiivin yleisiä verotussäännöksiä. Ne tuotteet, joille ei ole olemassa verottomuusperustetta, verotetaan järjestelmädirektiivin 6 artiklan mukaan siinä jäsenvaltiossa, jossa tuotteet luovutetaan kulutukseen, ja sen ajankohdan perusteella, jona tuotteet luovutetaan. Artiklassa on määritelty kulutukseen luovuttaminen siten, että sillä tarkoitetaan tapahtumaa, jona tuotteeseen ei voida soveltaa tai jona siihen lakataan soveltamasta niin sanottua väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmää. Käytännössä tärkein tällainen tapahtuma on tuotteiden luovutus kulutukseen direktiivin 4 artiklassa tarkoitettua verottomasta varastosta. Direktiivissä säädettyin edellytyksin valmisteveron alaisia tuotteita voidaan siirtää yhteisön alueella väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmässä verottomasta varastosta toiseen, jolloin vero tulee suoritettavaksi vasta siinä jäsenvaltiossa, jossa tuotteet otetaan varastosta verolliseen kulutukseen. Verottoman varaston pitäjällä on myös mahdollisuus lähettää tuotteita väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmässä toisessa jäsenvaltiossa olevalle rekisteröidylle elinkeinonharjoittajalle tai nimeämälleen veroedustajalle järjestelmädirektiivin 16 ja 17 artiklassa säädettyin edellytyksin. Tuotteisiin sovellettava väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmä päättyy, kun tuotteet vastaanotetaan, jolloin tuotteista on suoritettava vero siinä jäsenvaltiossa, jossa ne on vastaanotettu.

Edellä sanottu merkitsee sitä, että 1 päivästä heinäkuuta 1999 lukien lentokentällä tai satamassa sijaitsevassa myymälässä toiseen jäsenvaltioon matkustavalle myytävät tuotteet verotetaan myymälän sijaintijäsenvaltiossa sen ajankohdan mukaan, jona tuotteisiin lakataan soveltamasta väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmää. Käytännössä tämä tapahtuu viimeistään sinä ajankohtana, jona tuotteet myydään matkustajalle.

Jäsenvaltioiden välillä liikennöivään lento-

koneeseen tai laivaan matkustajille tapahtuvaa myyntiä varten muonitettavat tuotteet verotetaan 1 päivästä heinäkuuta 1999 lukien siinä jäsenvaltiossa, jossa tuotteet otetaan verottomasta varastosta alukseen, ja sen ajankohdan mukaan, jona tuotteet otetaan varastosta. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että tällaisista tuotteista maksetaan valmistevero sen jäsenvaltion verotason mukaan, jossa alus muonitetaan aluksella tapahtuvaa myyntiä varten edellyttäen, että lastauspaikka on aluksen reitin varrella.

Tuotteiden siirto eri jäsenvaltioissa sijaitsevien verottomien varastojen välillä on edellä mainituin tavoin veroton. Jos tuotteita siirretään verottomasta varastosta toisessa jäsenvaltiossa olevalle rekisteröidylle elinkeinonharjoittajalle tai veroedustajalle alusten muonitusta varten, ne verotetaan siinä jäsenvaltiossa, jossa tuotteet vastaanotetaan. Estettä ei ole sille, että tuotteet kuljetetaan elinkeinonharjoittajalle tai veroedustajalle sen aluksen mukana, jonka muonitustavaroiksi ne on tarkoitettu. Aikaisin ajankohta, jolloin tällaiset tuotteet voidaan katsoa vastaanotetuiksi ja ottaa muonituskäyttöön kyseisellä aluksella ja näin ollen myös verottaa tuotteiden määräjäsenvaltiossa, on se ajankohta, jolloin alus saapuu tämän jäsenvaltion veroalueelle. Lisäksi on huomattava, että tällöin muonituksessa on noudatettava sen jäsenvaltion sääntöjä, jossa tuotteiden vastaanottamisen katsotaan tapahtuneen.

Koska valmisteverotuksessa pyritään kaupallisen toiminnan osalta toteuttamaan niin sanottua kulutusmaaperiaatetta, järjestelmädirektiivin 7 artiklaan sisältyy säännös, jonka mukaan, jos yhdessä jäsenvaltiossa verotettuja tuotteita pidetään hallussa kaupallisiin tarkoituksiin toisessa jäsenvaltiossa, tuotteista on kannettava valmistevero myös viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa sen verotason mukaan. Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tuotteet ensiksi verottanut jäsenvaltio voi palauttaa tuotteista kantamansa veron siten kuin järjestelmädirektiivin 22 artiklassa säädetään. Järjestelmädirektiivin 7 ja 22 artiklan kirjaimellinen soveltaminen kahden tai useamman jäsenvaltion alueella liikennöivässä laivassa tai lentokoneessa matkan aikana myynnissä oleviin tuotteisiin johtaisi käytännössä monimutkaiseen ja hallinnollisesti raskaaseen järjestelyyn, jonka välttämiseksi jäsenvaltiot ovat yhdessä komission kanssa sopineet säännösten yhdenmukaisesta tulkinta- ja soveltamiskäytännöstä verova-

paan myynnin päättymisen jälkeen. Kuten tämän esityksen kohdassa 2.1.2. todetaan, komissio on antanut asiasta myös tiedonannon, jota useat jäsenvaltiot ovat kannattaneet. Tiedonannon mukaan matkustajille myytäviin tuotteisiin sovelletaan järjestelmädirektiivin 6 artiklan edellyttämällä tavalla sen jäsenvaltion valmisteverokantaa, jossa tuotteiden muonitus tapahtuu, siihen asti, kunnes kuljetus saapuu määränpäänä olevan jäsenvaltion alueelle. Tätä sovelletaan riippumatta siitä, kulkeeko aluksen reitti muiden jäsenvaltioiden veroalueiden kautta edellyttäen, ettei reitiltä poiketa välisatamissa tai tehdä välilaskua, jonka aikana matkustajat voisivat poistua laivasta tai lentokoneesta. Järjestelmädirektiivin 7 artiklan ei näin ollen katsota edellyttävän valmisteveroa kannettavaksi uudelleen ainoastaan sen perusteella, että aluksen reitti kulkee toisen jäsenvaltion aluevesien tai ilmatilan kautta. Tämä on perusteltua, koska tuotteita ei ole tarkoitettu kulutettaviksi aluksen reitillä olevassa jäsenvaltiossa eikä niiden siten voida katsoa olevan kaupallisessa tarkoituksessa tässä jäsenvaltiossa. Edellä sanotun perusteella esimerkiksi Espanjasta Suomeen liikennöivässä lentokoneessa voitaisiin myydä Espanjassa koneen lastauksen yhteydessä verotettuja tuotteita Espanjan veroilla aina siihen saakka, kun kone saapuu Suomen alueelle. Vaikka tuotteita tosiasiaassa myytäisiin lentomatkan aikana useiden jäsenvaltioiden ilmatilassa, tuotteista ei tarvitsisi maksaa valmisteveroa näihin jäsenvaltioihin.

Kuten tiedonannossakin todetaan, järjestelmädirektiivin 7 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan kahden jäsenvaltion välillä liikennöivällä aluksella olevista tuotteista on kannettava valmistevero uudelleen myös kuljetuksen määräjäsenvaltiossa, jos tuotteet ovat tosiasiaassa kaupan tämän jäsenvaltion veroalueella. Laiva- tai lentoyhtiöt voivat halutessaan kuitenkin välttää verotuksen määräjäsenvaltiossa ja ilmoittaa, etteivät ne aio myydä tuotteita aluksella tämän jäsenvaltion alueella. Tuotteet voidaan tällöin pitää aluksessa ilman veroseuraamusta. Järjestelmädirektiivin 7 artiklan 7 ja 8 kohdan mukaan tuotteet on tällaisissa tapauksissa kuitenkin varustettava yksinkertaistetulla saateasiakirjalla ja niistä on tehtävä ennakoilmoitus viranomaisille mahdollista tarkastusta varten, joskin jäsenvaltioilla on artiklan 9 kohdan nojalla mahdollisuus kahdenvälisesti sopia yksinkertaisemmista valvontamenettelyistä.

Jos taas yritys haluaa jatkaa yhdessä jäsenvaltiossa lastattujen tuotteiden myyntiä toisen jäsenvaltion veroalueella, siellä myydyistä tuotteista on maksettava valmistevero uudelleen tähän jäsenvaltioon. Lisäksi valmisteveron suorittamisesta on asetettava etukäteen vakuus. Järjestelyn helpottamiseksi jäsenvaltiot voivat keskenään sopia yksinkertaistetuista menettelyistä veron uudelleen kantamiseksi ja tuotteista aikaisemmin kannetun veron palauttamiseksi.

Edellä sanotun mukaisesti esimerkiksi Suomen ja Saksan välistä laivaliikennettä harjoittava yritys voisi myydä valmisteveron alaisia tuotteita Saksan verokannalla aina siihen saakka, kunnes laiva saapuu Suomen aluevesille. Tämän jälkeen se joko lopettaisi tuotteiden myynnin, jolloin se välttää Suomen valmisteveron, tai jatkaisi tuotteiden myyntiä Suomessa sovellettavan ja Suomeen tilitettävän valmisteverokannan mukaisesti. Yrittäjä voisi halutessaan käyttää eri hintoja matkan eri osuuksilla tai käyttää koko matkan ajan yhtä hintaa. Paluumatkalla Suomesta Saksaan tuotteita voitaisiin ryhtyä myymään Saksan verokannoilla heti, kun laiva on poistunut Suomen aluevesiltä.

Matkoilla, joissa poiketaan useammassa jäsenvaltiossa, esimerkiksi siten, että edellä mainittuun laivamatkaan sisältyy pysähtyminen Ruotsissa, jokaista matkan osaa pidetään tiedonannon mukaan erillisenä matkana. Tällöin Saksasta lähdettäessä tuotteita voitaisiin myydä Saksan valmisteverokannan mukaisesti, kunnes alus saapuu Ruotsin aluevesille. Ruotsista lähdettäessä myytävät tuotteet olisi verotettava Ruotsin verokannan mukaisesti. Ruotsin ja Suomen välisellä matkalla tuotteita ei voitaisi myydä Saksan valmisteveroilla silläkään matkan osuudella, joka tapahtuu kansainvälisellä vesialueella. Jos myynti jatkuisi vielä Suomen aluevesillä, tuotteet olisi verotettava Suomessa. Paluumatkalla Suomesta Saksaan tuotteita voitaisiin jälleen myydä Saksan veroilla heti, kun alus saapuu kansainväliselle vesialueelle.

Järjestelmädirektiivin 6 artiklassa on mainittu myös tuonti eli tuotteiden saapuminen yhteisön ulkopuolelta sen veroalueelle tapahtumana, joka katsotaan tuotteiden luovuttamiseksi kulutukseen siinä tapauksessa, ettei tuotteita ole asetettu tullisuspensiomenettelyyn. Yhteisön ulkopuolelta jäsenvaltion veroalueelle saapuvan aluksen mukanaan tuomat valmisteveron alaiset tuotteet verotetaan kuten muukin tuonti yhteisöön siinä jäsen-

valtiossa, jossa alus on sen saapuessa yhteisön veroalueelle, jollei tuotteille ole verovapausperustetta. Yhteisön sisäisillä matkoilla myytävien tuotteiden verovapaan myynnin päättymisen jälkeen yhteisön sisäistä matkaa varten alukseen yhteisön ulkopuolella myyntiä varten lastatut tuotteet olisi siten verotettava siinä jäsenvaltiossa, johon alus saapuu.

Järjestelmädirektiivin 28 artiklaa on yhdessä direktiivin 23 artiklan 5 kohdan kanssa tulkittu siten, että viimeksi mainitun artiklan mukaan laivojen ja lentokoneiden verotonta muonitusta voidaan jatkaa siten, että tällaisille aluksille voidaan edelleen lastata valmisteveron alaisia tuotteita aluksen omaa tarvetta ja aluksella matkan aikana tapahtuvaa kulutusta varten. Aluksilla kulutettavat alkoholijuomat ja tupakkatuotteet ovat siten jäsenvaltioiden välisillä matkoilla liikennöivillä aluksilla valmisteverosta vapaita 30 päivänä kesäkuuta 1999 jälkeenkin, jos jäsenvaltiot haluavat verovapautta näiltä osin jatkaa. Kulutustavaroiden verottomuutta koskevan artiklan on katsottu koskevan ainoastaan sellaisia tuotteita, jotka tarjotaan aluksella ilman erillistä korvausta tai jotka myydään siellä välittömästi kulutettaviksi. Verottomuus ei siten koske tuotteita, jotka myydään matkustajille alukselta pois vietäviksi edes silloin, kun tuotteet voidaan kuluttaa tai kulutetaan lentokoneessa tai laivassa matkan aikana.

Sillä jäsenvaltiolla, jossa aluksen veroton lastaus tapahtuu, on oikeus asettaa verottomille toimituksille ehtoja ja rajoituksia aluksessa kulutettavien tavaroiden erottamiseksi niistä aluksella myytävistä tuotteista, joista on kannettava valmistevero. Valvonnan helpottamiseksi jäsenvaltioilla on myös mahdollisuus kahdenvälisesti sopia niistä ehdoista ja rajoituksista, joita sovelletaan jäsenvaltioiden välillä liikennöivien alusten muonitukseen.

Kolmannen maan liikenne

Järjestelmädirektiivin 23 artiklan 5 kohdan nojalla jäsenvaltiot voivat vapauttaa valmisteverosta myös jäsenvaltion ja yhteisön valmisteveroalueeseen kuulumattoman eli niin sanotun kolmannen maan tai kansallisen alueen välisessä liikenteessä olevien lentokoneiden ja laivojen muonitustavarat, kunnes asiasta mahdollisesti annetaan yhteisösäännöksiä. Tällaisilla aluksilla matkatavaroissa mukaan otettavaksi myytävien tuotteiden ja myyntiä varten tapahtuvan muonituksen ve-

rovapautta eivät koske järjestelmädirektiivin 28 artiklassa olevat verovapaata myyntiä rajoittavat määräykset.

Järjestelmädirektiiviin ei sisälly nimenomaista säännöstä, jonka mukaan lentokentällä tai satamassa sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä voitaisiin myydä tuotteita verovapaasti yhteisön ulkopuolelle matkustavalle matkatavaroissa mukaan otettavaksi. Käytännössä tällaiset tuotteet on kuitenkin vapautettu valmisteverosta, mikä on perusteltua sen vuoksi, ettei tuotteita ole tarkoitettu kulutettaviksi yhteisön alueella.

Kolmannen maan liikenteeseen liittyvät verovapaudet säilyvät muuttumattomina 30 päivän kesäkuuta 1999 jälkeen, jos jäsenvaltiot niin haluavat. Valmisteveron alaisia tuotteita voidaan siten edelleen myydä verovapaasti lentokentillä ja satamissa olevissa myymälöissä matkatavaroissa mukaan otettavaksi henkilölle, joka matkustaa yhteisön ulkopuolelle. Niin ikään tuotteita voidaan muonittaa alukselle tai tuoda aluksen mukana yhteisön veroalueelle niistä veroa suorittamatta myös aluksella tapahtuvaa myyntiä varten, jos kysymyksessä on laiva tai lentokone, joka liikennöi yhteisöön kuuluvan ja siihen kuulumattoman sataman tai lentokentän välillä. Yhteisön ulkopuoliseksi alueeksi katsotaan myös ne jäsenvaltioiden veroalueeseen kuulumattomat kansalliset alueet, kuten Ahvenanmaan maakunta, jotka ovat yhteisön valmisteverolainsäädännön soveltamisalueen ulkopuolella. Yhteisön ja sen veroalueen ulkopuolisen alueen välillä liikennöivien alusten lisäksi verosta voidaan vapauttaa tuotteet, jotka myydään matkustajille aluksella, joka kahden jäsenvaltion välillä liikennöidessään pysähtyy tai tekee välilaskun yhteisön veroalueen ulkopuolella ottaakseen tai jättääkseen matkustajia. Jos aluksen poikkeaminen yhteisön veroalueen ulkopuolella on luonteeltaan pelkästään nimellistä, aluksen ei katsota olevan kolmannen maan liikenteessä vaan yhteisön sisäisellä matkalla. Yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella niin sanotuilla risteilymatkoilla aluksen poikkeamiselta edellytettäisiin, että matkustajilla on sen aikana tosiasiaa mahdollisuus ostosten tekoon maissa. Varsinaisen matkustajareittiliikenteen osalta sen sijaan olisi riittävää, että alukseen voi poikkeamisen aikana nousta tai siitä voi poistua matkustajia.

Edellä mainituin edellytyksin yhteisön veroalueen ulkopuolisessa satamassa tai lento-

kentällä poikkeava alus rinnastetaan yhteisön ulkopuolelle lähtevään tai sieltä saapuvaan alukseen, johon sovelletaan kolmannen maan liikennettä koskevia säännöksiä. Tällaisilla aluksilla yhteisön veroalueelle saapuvien tai sinne palaavien matkustajien verotta hankkimista tuotteista on kannettava maahantuonnin yhteydessä valmistevero matkustajalta siltä osin kuin verottomaksi säädetyt tuontimäärät ylittyvät. Tämä edellyttää matkustajien ostosten tai heidän hallussaan olevien tuotteiden verotuksellisen aseman valvomista joko aluksessa tai maahantuonnin yhteydessä. Matkustajien verottomista tuontimääristä säädetään kansainvälisessä matkustajaliikenteessä tapahtuvassa maahantuonnissa kannettaviin liikevaihto- ja valmisteveroihin liittyviä vapautuksia koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta annetussa neuvoston direktiivissä 69/169/ETY, jäljempänä *matkatavaradirektiivi*. Matkatavaradirektiivissä on määrällisesti rajoitettu tupakkatuotteiden ja alkoholijuomien verotonta tuontioikeutta siten, että matkustaja saa tuoda verotta mukanaan tupakkatuotteita joko 200 kappaletta savukkeita, 100 kappaletta pikkusikareita, 50 kappaletta sika-reita tai 250 grammaa piippu- ja savuketupakkaa ja alkoholijuomia joko litran väkeviä tai kaksi litraa väkeviä viinejä sekä kaksi litraa viiniä. Muiden tuotteiden verotonta tuontia on rajoitettu 175 euron arvorajaan asti matkustajaa kohden.

Järjestelmädirektiivin 8 artiklan mukaan yksityishenkilön yhdestä jäsenvaltiosta omaa käyttöönsä varten hankkimien ja mukanaan kuljettamien tuotteiden valmistevero on sisämarkkinoita koskevien periaatteiden mukaan kannettava vain siinä jäsenvaltiossa, jossa tuotteet on hankittu. Se jäsenvaltio, johon yksityishenkilö tuo tuotteet mukanaan, ei saa verottaa tuotteita uudelleen. Periaatetta ei muuta se, että yksityishenkilö saapuu toiseen jäsenvaltioon aluksella, joka matkallaan poikkeaa yhteisön veroalueen ulkopuolella olevassa satamassa tai lentokentällä. Toisin kuin yhteisön ulkopuolelta tuotaville tuotteille, matkustajan omaa käyttöönsä varten toisen jäsenvaltion veroalueelta hankkimille ja mukanaan kuljettamille tuotteille ei voida asettaa määrällisiä rajoituksia tuonnin yhteydessä. Suomi saa kuitenkin rajoittaa määrällisesti myös toisesta jäsenvaltiosta yksityistä käyttöä varten hankittujen alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden verotonta tuontioikeutta vuoden 2003 loppuun saakka. Tätä koskeva

säännös sisältyy järjestelmädirektiivin 26 artiklaan.

2.2.2. Arvonlisäverotus

Verovapaa myynti jäsenvaltioiden välisessä matkustajaliikenteessä

Arvonlisäverotuksessa jäsenvaltioiden välisen matkustajakuljetuksen aikana myytyjen tavaroiden verotusmaa määräytyy kuudennen arvonlisäverodirektiivin 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla. Mainitun säännöksen mukaan vesi- tai ilma-aluksessa taikka junassa yhteisön alueella suoritettun matkustajakuljetuksen osuuden aikana myydyin tavarain verotusmaa on kuljetuksen lähtömaa. Yhteisön alueella suoritettun matkustajakuljetuksen osuudella tarkoitetaan kuljetusosuutta, joka suoritetaan kuljetuksen lähtömaan ja saapumispaikan välillä pysähtymättä yhteisön ulkopuolella. Kuljetuksen lähtöpaikaksi katsotaan paikka, jossa kuljetusvälineeseen voi ensimmäisen kerran nousta matkustajia yhteisön alueella. Vastaavasti saapumispaikaksi katsotaan paikka, jossa viimeisen kerran yhteisön alueella kuljetusvälineestä voi poistua matkustajia. Meno-paluukuljetuksessa paluumatka katsotaan eri kuljetukseksi.

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 28 k artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa verosta verovapaiden myymälöiden suorittamat yhteisön sisäisellä lennolla tai merimatalla toiseen jäsenvaltioon matkustavan matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissa kuljetettavien tavaroiden luovutukset. Näihin verovapaisiin tavaroiden luovutuksiin rinnastetaan myös tavaroiden luovutukset ilma- tai vesialuksessa yhteisön sisäisen matkustajakuljetuksen aikana. Säännökset ovat voimassa 30 päivään kesäkuuta 1999 saakka.

Direktiivin 28 k artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan verovapaalla myymälällä tarkoitetaan lentoasemalla tai satamassa sijaitsevaa jäsenvaltioiden määrittelemää toimipaikkaa. Saman kohdan b alakohdan mukaan toiseen jäsenvaltioon matkustavalla matkustajalla tarkoitetaan matkustajaa, jolla on ilma- tai vesikuljetusasiakirja, jossa välittömäksi määräepaikaksi mainitaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitseva lentoasema tai satama. Saman kohdan c alakohdan mukaan yhteisön sisäisellä lennolla tai merimatalla tarkoitetaan kuljetusta, joka alkaa 3 artiklassa tarkoitettun maan alueelta ja jonka tosi-

asiallinen saapumispaikka sijaitsee toisen jäsenvaltion alueella.

Tavaroiden luovutuksen verottomuuden yläraja on 90 euroa henkilöä ja matkaa kohden. Tämän lisäksi verotta saadaan myydä alkoholia, tupakkaa ja muita määrällisesti rajoitettuja tuotteita vastaavat määrät, jotka matkatavaradirektiivin mukaan oikeuttavat verovapaaseen maahantuontiin yhteisön ulkopuolelta.

Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa sisältyvän säännöksen mukaan komissio toimittaa neuvostolle 30 päivään kesäkuuta 1993 mennessä kertomuksen, johon tarvittaessa liittyvät ehdotukset vesi- tai ilma-aluksessa taikka junassa tapahtuvien siellä kuljetettavien tavaroiden luovutusten sekä näissä kulkuneuvoissa matkustaville tarjottavien palvelujen, mukaan lukien ravintolapalvelujen, luovutusten verotuspaikasta. Neuvoston tulee tehdä asiassa päätös 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä. Jäsenvaltiot voivat mainittuun ajankohtaan saakka vapauttaa verosta kuljetusvälineissä tapahtuvaa kuluusta varten myydyt tuotteet.

Huolimatta edellä mainitusta velvoitteesta komissio ei ole antanut edellä mainittua kertomusta tai ehdotusta eikä neuvosto ole tehnyt määräajassa asiaa koskevaa päätöstä. Kuudenteen arvonlisäverodirektiiviin ei siten sisälly jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella suoritettun palvelun eikä aluksella matkan aikana kuljetettavaksi tarkoitettujen tavaroiden myynnin verottomuutta koskevaa säännöstä. Käytännössä tällaiset myynnit on kuitenkin yleisesti vapautettu verosta.

Heinäkuun 1 päivästä 1999 lukien jäsenvaltioiden välillä liikennöivillä aluksilla matkustaville alukselta mukaan otettavien tavaroiden myynti muuttuu verolliseksi. Vero kannetaan tällöin kuljetuksen lähtövaltiossa direktiivin 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti. Aluksella kulutettavien tavaroiden ja aluksella tapahtuvan palvelun myynnin verokohtelu säilyy kuitenkin muuttumattomana.

Kolmannen maan liikenne

Kuudenteen arvonlisäverodirektiiviin ei sisälly säännöksiä jäsenvaltion ja yhteisön ulkopuolisen alueen eli niin sanotun kolmannen maan tai alueen välisessä liikenteessä olevilla aluksilla tapahtuvan tavarain tai palvelun myynnin verottomuudesta. Jäsenvalti-

oiden tulisi siten periaatteessa verottaa tällaiset myynnit siltä osin kuin ne tapahtuvat jäsenvaltion aluevesillä tai ilmatilassa. Käytännössä mainitut myynnit on kuitenkin yleisesti vapautettu verosta. Tällaisilla aluksilla myydyt tavarat verotetaan tavaroiden maahantuonnin yhteydessä siltä osin kuin matkustajan henkilökohtaisten tavaroiden maahantuonnin verottomuudelle matkatavaradiirektiivissä säädetyt edellytykset eivät täyty.

Direktiiviin ei sisälly myöskään säännöksiä matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnin verottomuudesta lentokentällä tai satamassa sijaitsevasta myymälästä yhteisön ulkopuolelle matkustavalle henkilölle. Käytännössä tällaisetkin myynnit on vapautettu verosta.

Yhteisön ulkopuoliseksi alueeksi katsotaan myös ne jäsenvaltioiden alueeseen kuulumattomat kansalliset alueet, kuten Ahvenanmaan maakunta, jotka on suljettu yhteisön arvonlisäverolainsäädännön soveltamisalueen ulkopuolelle. Yhteisön ja sen veroalueen ulkopuolisen alueen välillä liikennöivien alusten lisäksi verosta voidaan vapauttaa tuotteet, jotka myydään matkustajille aluksella, joka kahden jäsenvaltion välillä liikennöidessään pysähtyy veroalueen ulkopuolella siten, että alukseen voi nousta tai siitä voi poistua matkustajia.

Yksityishenkilöiden toisesta jäsenvaltiosta omaa käyttöään varten hankkimien ja mukanaan kuljettamien tavaroiden arvonlisävero on maksettu siinä jäsenvaltiossa, jossa tavarat on hankittu. Se jäsenvaltio, johon yksityishenkilö tuo tavarat mukanaan, ei voi verottaa niitä maahantuontina. Periaatetta ei muuta se, että yksityishenkilö saapuu toiseen jäsenvaltioon aluksella, joka matkallaan poikkeaa yhteisön ulkopuolella olevassa satamassa tai lentokentällä. Matkustajan tulee kuitenkin voida osoittaa hankkineensa tuotteet yhteisön alueelta verollisina.

Kolmannen maan liikenteeseen liittyvät verovapaudet säilyvät muuttumattomina 30 päivän kesäkuuta 1999 jälkeen.

Vesi- ja ilma-alusten muonitus

Jäsenvaltioiden on kuudennen arvonlisäverodirektiivin 15 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaisesti vapautettava verosta tavaroiden luovutukset vesialusten polttoaineen tankkausta ja varastojen täydennystä varten, kun kysymyksessä ovat avomeriliikenteeseen käytettävät vesialukset, joilla kuljetetaan

matkustajia korvausta vastaan tai joita käytetään kaupalliseen tai teolliseen toimintaan taikka kalastukseen. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa vapautuksen soveltamisalaa, kunnes yhteisösäännökset tulevat voimaan. Artiklan 6 ja 7 kohdan perusteella jäsenvaltioiden on vapautettava verosta tavaroiden luovutukset pääasiallisesti kansainvälistä lentoliikennettä harjoittavien lentoyhtiöiden ilma-alusten polttoaineen tankkausta ja varastojen täydennystä varten.

Vesi- tai ilma-alusten verotonta muonitusta varten toisesta jäsenvaltiosta hankitut tavarat eivät muodosta verollista yhteisöhankintaa direktiivin 28 a artiklan 1 kohdan a alakohdan toisen alakohdan ja 28 a artiklan 1 a kohdan a alakohdan nojalla.

Jos jäsenvaltio on kokonaan vapauttanut verosta tavaroiden luovutukset näitä tarkoituksia varten, myös niiden maahantuonti on vapautettava arvonlisäverosta kuudennen arvonlisäverodirektiivin 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan. Maahantuonnilla tarkoitetaan myös tuontia yhteisön veroalueen ulkopuoliselta alueelta.

Vesi- ja ilma-alusten muonituksen verottomuus jatkuu 30 päivän kesäkuuta 1999 jälkeen.

Verovarastointimenettely

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 28 c artiklan E kohdan B alakohdan e alakohdan perusteella jäsenvaltiot voivat toteuttaa erityistoimenpiteitä liiketoimien vapauttamiseksi verosta koskien muun muassa tavaroita, jotka on tarkoitettu saatettaviksi maan alueella muiden varastointimenettelyjen kuin tullivarastointimenettelyjen alaisiksi (verovarastointimenettely). Verovarastointimenettely koskee yhteisötavaroita, jotka on mainitun säännöksen avulla asetettu samaan asemaan yhteisön ulkopuolelta tuotavien tavaroiden kanssa. Tullivarastointimenettelyyn perustuva verottomuus koskee vain yhteisön ulkopuolelta tuotavia tai sinne vietäviä tavaroita.

Verovarastona pidetään valmisteveron alaisten tuotteiden osalta paikkoja, jotka määrittellään valmisteverotuksen järjestelmädirektiivin 4 artiklan b alakohdassa verottomiksi varastoiksi.

Muiden kuin valmisteveron alaisten tuotteiden osalta jäsenvaltiot voivat säätää verovarastointimenettelystä muun muassa tavaroille, jotka on tarkoitettu:

— elinkeinonharjoittajille 28 k artiklassa

tarkoitetuissa olosuhteissa suoritettavaa myyntiä varten,

— 28 k artiklassa tarkoitetuille verottomien tavaroiden myymälöille myytäväksi 15 artiklan nojalla verotta lento- tai merimatkoja kolmansiin maihin suorittaville matkustajille,

— elinkeinonharjoittajille myytäväksi matkustajille lentokoneessa tai laivassa sellaisen lennon tai merimatkan aikana, jonka määräpaikka sijaitsee yhteisön ulkopuolella.

2.2.3. Tullilainsäädäntö

Tavaroiden maahantuonti ja luovuttaminen vapaaseen liikkeeseen on pääsääntöisesti tullialaista, ellei sitä ole yhteisön tullilainsäädännössä erikseen säädetty tullittomaksi. Tapaukset, joissa yhteisön tullialueella vapaaseen liikkeeseen luovutettavat tavarat vapautetaan erityisistä syistä tuontitulleista, on säädetty tullittomuusasetuksessa. Tullittomuusasetuksessa on erityissäännöksiä esimerkiksi muuttotavaroiden, opiskelijoiden mukanaan tuoman irtaimen omaisuuden, tietyn rajoituksen matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin kuuluvien tavaroiden sekä tutkimuksia, analyyseja ja kokeita varten yhteisöön tuotavien tavaroiden tullittomuudesta. Jäsenvaltiot voivat eräissä tapauksissa poiketa kansallisin säännöksin tullittomuusasetuksen säännöksistä taikka, yhteissäännöksen puuttuessa, soveltaa voimassa olevia kansallisia säännöksiä.

Tullittomuusasetuksen 139 artiklan b)-kohdassa säädetään, että asetuksen säännökset eivät rajoita alusten, ilma-alusten ja kansainvälisten junien muonitustarvikkeita koskevien voimassa olevien säännösten soveltamista. Koska muonitustavaroiden tullittomuutta koskevia yhteissäännöksiä ei ole, säädetään niiden tullittomuudesta edelleen kansallisessa laissa.

2.3. Suomen lainsäädäntö

2.3.1. Valmisteverotuslaki

Alusten muonittaminen Suomessa aluksilla tapahtuvaa kulutusta tai myyntiä varten

Voimassa olevan valmisteverotuslain (1469/1994) 16 §:n 6 kohdan mukaan valmisteverosta vapaita ovat tuotteet, jotka tullihallituksen määräämin ehdoin toimitetaan ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalle vesi- tai ilma-alukselle siellä

matkustajille myytäväksi tai aluksella kulutettaviksi sekä tällaisen aluksen poltto- ja voiteluaineet. Säännöksessä tarkoitettu alusten veroton muonitus koskee kaikkia valmisteveron alaisia tuotteita.

Alusten verotonta muonitusta on kuitenkin aluksilla matkustaville myytäväksi tarkoitettujen tuotteiden osalta rajoitettu valmisteverotuslain 20 §:ssä, jossa säädetään verovapaata myyntiä koskevista edellytyksistä. Viimeksi mainitun pykälän 2 momentin mukaan Suomen ja yhteisön toisen jäsenvaltion välisellä matkalla liikennöivällä aluksella tapahtuva verovapaa myynti matkatavaroissa mukaan otettavaksi on sallittu matkustajalle, jolla on matkaan oikeuttava matkalippu. Matkustajaa kohden verovapaa myynti on rajoitettu alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden osalta vastaaviin määriin kuin matkustaja saa tuoda verotta yhteisön ulkopuolelta.

Valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdassa ja 20 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä se verottoman varaston pitäjä, jonka varastosta tuotteet siirretään alukseen, ilmoittaa muonitukseen toimitetut tuotteet verottomina toimituksina veroilmoituksessaan. Verotusta voidaan tarvittaessa oikaista jälkikäteen. Vastaava verovapaus voi koskea myös valmisteverotuslain 7 §:ssä tarkoitettua rekisteröityä elinkeinonharjoittajaa ja verodustajaa niiden tuotteiden osalta, jotka on laissa säädettyin edellytyksin vastaanotettu toisesta jäsenvaltiosta. Aluksia voidaan muonittaa verottomasti myös yhteisön ulkopuolelta tuotavilla tuotteilla. Verovapaus voidaan toteuttaa myös valmisteverotuslain 59 §:ssä säädetyn palautusmenettelyn avulla.

Niistä muonitukseen toimitetuista valmisteveron alaisista tuotteista, jotka on käytetty verottomuuden edellytysten vastaisesti tai muuhun kuin verottomaksi säädettyyn tarkoitukseen, on suoritettava valmistevero. Valmisteverotuslain 10 §:n 3 momentin mukaan vero voidaan periä tuotteet muonitukseen luovuttaneen lisäksi myös siltä, joka on hankkinut tuotteet verovelvolliselta verottomaan hintaan. Tämä merkitsee verovastuuta myös sille lento- tai laivaliikenteen harjoittajalle, jonka alukseen tuotteet on lastattu verotta.

Suomen ja yhteisön ulkopuolisen alueen välillä liikennöivien alusten muonitusta matkustajille tapahtuvaa myyntiä varten ei ole määrällisesti rajoitettu valmisteverotuslain 20 §:n 1 momentissa. Kun kysymyksessä on Suomen ja yhteisön ulkopuolisen alueen vä-

lisessä ammattimaisessa liikenteessä oleva ilma- tai vesialus, alukselle kulutusta ja myyntiä varten muonitettavat valmisteveron alaiset tuotteet ovat verottomia valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdan ja 20 §:n 1 momentin nojalla. Tällaisella aluksella Suomeen yhteisön ulkopuolelta saapuvan matkustajan oikeutta tuoda maahan verottomasti alkoholi-juomia ja tupakkatuotteita on kuitenkin rajoitettu valmisteverotuslain 19 §:ssä säädettyllä tavalla.

Valmisteverotuslain 20 §:n 3 momentin mukaan veroton myynti on sekä toiseen jäsenvaltioon että yhteisön ulkopuolelle liikennöivällä aluksella tapahtuvaa myyntiä vastaavin ehdoin sallittu lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä sellaiselle henkilölle, joka matkustaa toiseen jäsenvaltioon taikka yhteisön ulkopuolelle. Säännöksestä on lailla 1265/1996 poistettu maininta satamissa tapahtuvasta verovapaasta myynnistä, koska satamiin ei ole perustettu verottomien tavaroiden myymälöitä.

Valmisteverotuslain 75 §:n 2 momentin mukaan valmisteverotuslain 20 §:ää sovelletaan 30 päivään kesäkuuta 1999 saakka.

Alusten mukanaan tuomat varastot

Valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdan verottomuus koskee paitsi Suomen alueella tapahtuvaa alusten muonitusta aluksilla tapahtuvaa kulutusta ja siellä 20 §:ssä säädettyin edellytyksin tapahtuvaa myyntiä varten, myös alusten näitä tarkoituksia varten olevia varastoja silloin, kun alus saapuu Suomen tullialueelle. Aluksen mukanaan tuomia tavaroita ei lainkohdissa säädettyin edellytyksin veroteta Suomessa, vaikka lähtökohtaisesti kaikki Suomeen tuotavat taikka Suomen alueella kaupallisessa tarkoituksessa hallussa pidettävät tuotteet tulevat valmisteverotuksen piiriin. Niistä aluksen mukanaan tuomista tuotteista, joille ei ole verottomuusperustetta, on velvollinen suorittamaan veron valmisteverotuslain 10 §:n mukaan tapauksesta riippuen tuotteiden vastaanottaja, hallussapitäjä tai maahantuoja.

Matkustajien veroton tuontioikeus

Alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden verottomista maahantuontimääristä säädetään valmisteverotuslain 19 §:ssä. Sen mukaan yhteisön veroalueen ulkopuolelta saapuva matkustaja saa verotta tuoda mukanaan alko-

holijuomia joko litran väkeviä tai kaksi litraa välituotteita sekä kaksi litraa viiniä ja 15 litraa olutta. Tupakkatuotteita saa tuoda vaihtoehtoisesti joko 200 kappaletta savukkeita, 100 kappaletta pikkusikareita, 50 kappaletta sikareita tai 250 grammaa piippu- ja savuketupakkaa. Olutta lukuunottamatta verottomuutta koskevat määrälliset rajoitukset perustuvat matkatavaradirektiivin säännöksiin. Oluen määrällinen tuontirajoitus perustuu järjestelmädirektiivin 26 artiklassa olevaan Suomea koskevaan säännökseen, jonka mukaan oluen veroton tuontioikeus yhteisön ulkopuolelta on rajoitettu samaan määrään kuin yksityishenkilöiden veroton tuontioikeus Suomeen toisista jäsenvaltioista.

Suomen ja toisen jäsenvaltion välisellä matkalla liikennöivällä aluksella Suomeen saapuvan matkustajan mukanaan kuljettamien alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden verotonta tuontioikeutta on rajoitettu määrällisesti valmisteverotuslain 18 §:ssä, jonka mukaan alkoholijuomia saa tuoda litran väkeviä ja kolme litraa välituotteita sekä viisi litraa viiniä ja 15 litraa olutta ja tupakkatuotteita vaihtoehtoisesti joko 300 kappaletta savukkeita, 150 kappaletta pikkusikareita, 75 kappaletta sikareita tai 400 grammaa piippu- ja savuketupakkaa. Rajoitukset perustuvat järjestelmädirektiivin 26 artiklaan.

2.3.2. Arvonlisäverolaki

Verovapaa myynti matkustajille

Pääsäännön mukaan tavaroiden myynti verotetaan Suomessa, jos tavara on täällä, kun se luovutetaan ostajalle. Yhteisön alueella tapahtuvan matkustajakuljetuksen aikana vesi- tai ilma-aluksessa taikka junassa myytyjen tavaroiden myyntimaa määräytyy kuitenkin kuljetuksen lähtömaan mukaan arvonlisäverolain (1501/1993) 63 c §:n perusteella.

Tavaroiden myynnistä ei arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdan mukaan suoriteta veroa, jos myynti tapahtuu ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella ulkomaille matkustaville. Tavarointa saadaan myydä siten verotta sekä toiseen jäsenvaltioon että yhteisön ulkopuolelle matkustaville.

Matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden verotonta myyntiä toiseen jäsenvaltioon matkustaville on kuitenkin rajoitettu arvonlisäverolain 70 a §:ssä. Myynti kulle-

kin matkustajalle on veroton siltä osin kuin tavaroiden myyntihintojen yhteismäärä matkaa kohti on enintään 550 markkaa. Yhden tavarahan myyntihintaa ei voida jakaa verottoon ja verolliseen osaan. Tämän lisäksi verotta saadaan myydä tupakkavalmisteita, alkoholijuomia, parfyymia, toalettivettä sekä kahvi- ja teevalmisteita vastaavat määrät kuin matkustaja saa tuoda verotta yhteisön ulkopuolelta. Vastaava verovapaus koskee myös myyntiä lentokentällä sijaitsevassa verovapaassa myymälässä, jolla tarkoitetaan lentokentällä sijaitsevaa, tullikoodeksin 99 artiklassa tarkoitettua tullivarastoa tai arvonlisäverolain 72 j §:ssä tarkoitettua verovarastoa. Arvonlisäverolaki ei sisällä viittausta satamassa sijaitsevasta myymälästä tapahtuvaan myyntiin matkustajille, koska tällaista myyntiä ei käytännössä ole tapahtunut. Arvonlisäverolain 70 a §:n 4 momentin mukaan aluksella matkan aikana kulutettaviksi tarkoitettujen tavaroiden myynti ulkomaille matkustaville on verotonta.

Arvonlisäverolain säännökset yhteisömatkoihin liittyvien myyntien verovapaudesta perustuvat kuudennen arvonlisäverodirektiivin 28 k artiklaan. Voimassa oleva arvonlisäverolaki ei kuitenkaan sisällä säännöstä verovapaan myynnin päättymisestä 1 päivästä heinäkuuta 1999 lukien.

Edellä mainittuja määrällisiä ja tavarakoh- taisia rajoituksia ei sovelleta tavaroiden myyntiin Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välillä liikennöivällä vesi- tai ilma- aluksella. Ne eivät myöskään koske lento- kentällä tapahtuvaa myyntiä yhteisön ulko- puolelle matkustavalle, jota koskeva verova- paussäännös sisältyy 70 b §:n 3 momenttiin.

Arvonlisäverolain 95 §:n mukaan yhteisön ulkopuolelta Suomeen saapuva matkustaja saa tuoda henkilökohtaisia matkatavaroita verotta enintään 1 100 markan arvosta. Tä- hän arvoon ei sisällytetä tupakkavalmisteita, alkoholijuomia, parfyymia, toalettivettä eikä kahvi- ja teevalmisteita, joita matkustaja saa tuoda verotta tietyt määrät. Rajoitukset pe- rustuvat matkatavaradirektiivin säännöksiin.

Arvonlisäverolain 71 §:n 3 kohdan nojalla palvelun myynti ammattimaisessa kansainvä- lisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma- aluksella ulkomaille matkustaville on vero- tonta. Tämän mukaisesti muun muassa tar- joilupalvelujen myynti sekä jäsenvaltioiden välisessä että yhteisön ulkopuolelle suuntau- tuvassa liikenteessä olevilla aluksilla on ve- rotonta.

Vesi- ja ilma-alusten muonitus

Tavaroiden myynnistä ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen varustamiseksi tai tällaisella aluksella tapahtuvaa myyntiä varten ei suori- teta arvonlisäveroa arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdan perusteella. Tavaroiden myynti kansainvälisessä liikenteessä olevien ve- sialusten ja lentokoneiden muonittamiseksi on tämän mukaisesti arvonlisäverotonta. Ta- varoiden hankinta vesi- tai ilma-alusten muonittamiseksi ei myöskään muodosta yhe- teisöhankintaa arvonlisäverolain 26 c §:n 3 momentin perusteella.

Arvonlisäverolain 94 §:n 1 momentin 21 kohdan mukaan arvonlisäveroa ei suorite- ta tullilain 9 §:ssä tarkoitettujen tullittomien tavaroiden maahantuonnista. Tullittomia ovat ammattimaisessa kansainvälisessä liikentes- sä olevan vesi- tai ilma-aluksen tavanomai- seen muonitukseen tarkoitettut tavarat sekä poltto- ja voiteluaineet, jotka alus tuo muka- naan Suomen tullialueelle tai jotka siihen Suomen tullialueella toimitetaan sen omaa käyttöä varten. Tullittomuus koskee myös aluksessa Suomen tullialueella kulutettavia tavaroita.

Verovarastointimenettely

Arvonlisäverolain 72 h—72 j §:ään on sisällytetty kuudennen arvonlisäverodirektii- vin 28 c artiklan E kohdan B alakohdan e alakohdan mukaiset säännökset verovaras- tointimenettelystä.

2.3.3. Tullilaki

Tullilain (1466/1994) 9 §:ssä säädetään tullittomiksi ammattimaisessa kansainväli- sessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluk- sen tavanomaiseen muonitukseen tarkoitettut tavarat sekä poltto- ja voiteluaineet, jotka alus tuo mukanaan Suomen tullialueelle, tai jotka siihen Suomen tullialueella toimitetaan sen omaa käyttöä varten. Tullittomuus kos- kee myös aluksessa Suomen tullialueella kulutettavia tavaroita.

Ammattimaiseen kansainväliseen liikentee- seen kuuluvat sekä lento- että laivamatkat toiseen jäsenvaltioon. Tavanomaisen muoni- tuksen käsitteeseen katsotaan kuuluvan myös matkustajille heidän matkatavaroissaan mukaan otettaviksi myytävät tavarat.

2.3.4. Ahvenanmaan liikennettä koskevat erityissäännökset

Yleistä

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen (SopS 103/1994) liitteenä olevan pöytäkirjan N:o 2 mukaan Ahvenanmaan maakunta jää niiden Euroopan yhteisön säännösten soveltamisalan ulkopuolelle, joiden tarkoituksena on yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden arvonlisäverotusta, valmisteverotusta ja muita välillisen verotuksen muotoja koskevaa lainsäädäntöä. Pöytäkirjan mukaan Ahvenanmaan maakuntaa pidetään arvonlisäverotuksessa kolmantena alueena ja valmisteverotuksessa direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle jäävänä kansallisena alueena.

Poikkeus mahdollistaa sen, että Ahvenanmaan maakunnan ja yhteisön välisessä liikenteessä voidaan jatkaa verotonta myyntiä vesi- ja ilma-alusten matkustajille vuoden 1999 kesäkuun jälkeenkin, jolloin verovapaus poistuu muusta jäsenvaltioiden välisestä liikenteestä. Poikkeuksen neuvottelemisen taustalla oli alun perin nimenomaan se, että arvonlisä- ja valmisteverottoman matkustajamyynnin säilyttämistä pidettiin tärkeänä Ahvenanmaan liikenneyhteyksille ja sitä kautta maakunnan koko taloudelle.

Valmisteverotus

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996), jäljempänä *erillislaki*, 28 §:n 2 ja 3 kohdan mukaan valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohtaan ja 20 §:n 1 momenttiin sisältyviä säännöksiä kolmannen maan liikenteessä olevien alusten verottomasta muonituksesta aluksilla tapahtuvaa kulutusta ja myyntiä varten sovelletaan, jos kysymyksessä on ilma-alus, joka liikennöi ammattimaisesti Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä, taikka ilma- tai vesialus, joka liikennöi ammattimaisesti Suomen ja Euroopan yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion välillä siten, että kuljetukseen sisältyy pysähtyminen Ahvenanmaan maakunnassa. Tupakkatuotteiden ja alkoholijuomien verotonta myyntiä matkatavaroissa mukaan otettavaksi tällaisella aluksella Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä matkustavalle on kuitenkin Ahvenanmaata koske-

van erillislain 30 §:ssä rajoitettu vastaaviin määriin, jotka oikeuttavat verovapaaseen maahantuontiin yhteisön ulkopuolelta. Lisäksi oluen osalta verovapaus on rajoitettu kahteen litraan matkustajaa kohden.

Ahvenanmaata koskevan erillislain 28 §:n 1 kohdan sekä valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdan ja 20 §:n 1 momentin perusteella ilma- ja vesialusten muonittaminen aluksilla tapahtuvaa kulutusta tai myyntiä varten on lisäksi valmisteverosta vapaata silloin, kun alus liikennöi Ahvenanmaan maakunnan ja toisen yhteisön jäsenvaltion kuin Suomen välillä taikka yhteisöön kuulumattoman maan välillä.

Ahvenanmaan maakunnan ja muiden pohjoismaiden kuin Suomen välillä liikennöivän vesialuksen sekä sellaisen Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä liikennöivän vesialuksen, joka pysähtyy Ahvenanmaan maakunnassa, muonituksen verovapauteen aluksella matkustajille tapahtuvaa myyntiä varten sovelletaan lisäksi Ahvenanmaan erillislain 29 §:ssä tarkoitettuja, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan satamien välisessä liikenteessä olevien matkustaja-alusten muonituksesta pohjoismaiden kesken tehdystä sopimuksesta (SopS 30/1969), jäljempänä *pohjoismainen muonitussopimus*, johtuvia rajoituksia.

Verotonta muonitusta koskevia säännöksiä ei sovelleta vesialukseen, joka liikennöi pelkästään Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä.

Ahvenanmaata koskevan erillislain 28 ja 30 §:n sekä valmisteverotuslain 20 §:n 3 momentin perusteella lentokenttien verottomien tavaroiden myymälöissä matkustajille matkatavaroissa mukaan otettaviksi luovutettavat tuotteet ovat valmisteverottomia vastaavin ehdoin kuin myynti matkan aikana lentokoneessa.

Arvonlisäverotus

Arvonlisäverotuksessa Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisillä linjoilla liikennöivillä ilma-aluksilla tapahtuva ja myynti lentokentillä on vapautettu verosta. Vesialuksilla myytävien tavaroiden osalta verovapaus koskee vain kansainvälisillä linjoilla liikennöiviä aluksia.

Matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnin verovapautta on rajoitettu koskemaan alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteita. Alkoholi- ja tupakka-

tuotteiden verovapaus on rajoitettu veropaata tuontioikeutta vastaaviin määriin. Oluen verovapaa myynti on kuitenkin rajoitettu kahteen litraan matkustajaa kohden. Vesialuksilla muiden kuin edellä mainittujen tavaroiden verotonta myyntiä ei sen sijaan ole rajoitettu. Edellä mainitut rajoitukset koskevat myyntiä Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle, jolla on tätä kuljetusta koskeva matkalippu tai vastaava asiakirja. Verovapautta koskevat säännökset sisältyvät Ahvenanmaata koskevan erillislain 12 §:ään. Verottomuus koskee myös aluksella kulutettaviksi tarkoitettuja tavaroita.

Ahvenanmaan maakunnan ja muun jäsenvaltion kuin Suomen tai yhteisön ulkopuolisen maan välillä liikennöivällä vesi- tai ilma-aluksella tapahtuvat myynnit on vapautettu verosta Ahvenanmaata koskevan erillislain 12 §:n ja arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdan perusteella. Verovapaus koskee myös vesi- tai ilma-aluksilla Suomen ja toisen jäsenvaltion välillä matkustavaa, jos kuljetukseen sisältyy pysähtyminen Ahvenanmaan maakunnassa.

Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevilla lentokentällä tapahtuva myynti muuhun jäsenvaltioon kuin Suomeen tai yhteisön ulkopuolelle matkustavalle on verotonta Ahvenanmaata koskevan erillislain 13 §:n ja arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentin perusteella.

Tavaroiden myynti ja maahantuonti ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevien vesi- tai ilma-aluksien muonitusta varten on verotonta arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdan ja 94 §:n 21 kohdan nojalla. Vesialusten muonitukseen sovelletaan kuitenkin ulkomaan liikenteessä olevissa matkustajaluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annettua lakia (397/1969), jäljempänä *muonitusverolaki*, jos kysymyksessä on Ahvenanmaan maakunnan ja muiden pohjoismaiden välillä liikennöivä vesialus tai sellainen muun Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä liikennöivä vesialus, joka pysähtyy Ahvenanmaan maakunnassa. Mainitun lain nojalla suoritettavaa veroa ei kanneta laissa tarkoitetuista, matkustajien tarvetta vastaavista määristä alkoholijuomia, olutta, tupakkavalmisteita, makeis- ja kosmetiikkatuotteita eikä muista tavaroista, joiden yksikköhinta alukselle toimitettaessa ei ylitä 385 markkaa. Vero ei ole arvonlisäverotuksessa vähennyskelpoinen.

Pelkästään Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisessä liikenteessä olevien vesialusten muonitus on arvonlisäverollista normaalein vähennysoikeuksin.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Valmisteverotus

Järjestelmädirektiivin 28 artiklassa tarkoitettu jäsenvaltioiden välisillä meri- ja lentomatoilla matkustaville matkatavaroissa mukaan otettavaksi myytävien tuotteiden verovapaus päättyy 30 päivänä kesäkuuta 1999, mikä edellyttää valmisteverotuslain vastaavien verovapaussäännösten kumoamista.

Ehdotuksen mukaan lentokentällä olevissa myymälöissä ei enää voitaisi luovuttaa verottomia tuotteita toiseen jäsenvaltioon matkustavalle 1 päivästä heinäkuuta 1999 alkaen, vaan tuotteista olisi suoritettava valmistevero samalla tavalla kuin muistakin Suomessa verolliseen kulutukseen luovutettavista tuotteista.

Ehdotuksen mukaan verovapaussäännöksen kumoutuessa jäsenvaltioiden välisillä matkoilla liikennöiviin lentokoneisiin ja laivoihin ei enää 1 päivästä heinäkuuta 1999 alkaen voitaisi muonittaa valmisteveroa suorittamatta veronalaisia tuotteita aluksella matkustajille heidän henkilökohtaisissa matkatavaroissaan mukaan otettavaksi tapahtuvaa myyntiä varten, vaan tuotteista olisi suoritettava valmistevero luovutettaessa niitä alukseen väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmästä. Suomessa tällaiseen alukseen myyntiä varten lastattavista tuotteista maksaisi valmisteveron käytännössä se valtuutettu varastonpitäjä, jonka varastosta tuotteet luovutetaan alukseen. Muonituksen tapahtuessa toisessa jäsenvaltiossa suomalaisella varastonpitäjällä olisi valmisteverotuslain väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmää koskevien säännösten mukaan mahdollisuus siirtää tuotteet verotta toiseen jäsenvaltioon siellä verotettavaa lastausta varten.

Vastaavasti yhteisön ulkopuolelta saapuviin alusten mukanaan tuomien varastojen maahantuonnin verovapaus päättyisi siltä osin kuin aluksella olevat tuotteet myydään jäsenvaltioiden välisen matkan osuudella matkustajien matkatavaroissa mukaan otettaviksi.

Jäsenvaltioiden väliseksi matkaksi katsotaisiin meri- tai lentomatkka kahden yhteisön

veroalueeseen kuuluvan sataman tai lentoterminalin välillä silloinkin, kun alus matkallaan kulkee kansainvälisellä vesialueella tai ilmatilassa taikka yhteisön ulkopuolisen maan alueella tekemättä siellä edellä kohdassa 2.2.1. (kolmannen maan liikenne) tarkoitettua pysähdystä tai välilaskua. Tämä vastaisi nykyistä käytäntöä.

Edellä kohdassa 2.2.1. selostetun tulkintalinjan perusteella jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä oleviin aluksiin toisessa jäsenvaltiossa muonituksen yhteydessä verotettuja tuotteita ei verotettaisi Suomessa, jos tuotteita ei pidetä tosiasiallisesti myynnissä Suomen veroalueella.

Ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevissa lentokoneissa ja laivoissa kulutettavien tuotteiden verovapaus säilyisi nykyisen kaltaisena. Kansainväliseen liikenteeseen luetaan myös lento- ja laivamatkat Suomen ja toisen jäsenvaltion välillä, joten aluksiin voitaisiin edelleen muonittaa verottomasti valmisteveron alaisia tuotteita aluksella kulutettaviksi myös tällaisen matkan aikana.

Ehdotuksella ei myöskään asiallisesti muutettaisi niitä säännöksiä, jotka koskevat verovapaata myyntiä Suomen ja yhteisön ulkopuolisen alueen välillä liikennöivillä tai tällaisella alueella edellä kohdassa 2.2.1. tarkoitettulla tavalla poikkeavilla aluksilla. Aluksia, joihin voi nousta tai joista voi poistua matkustajia yhteisön ulkopuolisella alueella, voitaisiin siten muonittaa verottomasti nykyistä vastaavalla tavalla aluksilla matkustajille matkatavaroissa mukaan otettavaksi tapahtuvaa myyntiä varten. Vastaava verottomuus koskisi edelleen yhteisön ulkopuolelta saapuvien alusten mukanaan tuomia muonitusvarastoja. Tällaisilla aluksilla Suomen veroalueelle saapuvien tai palaavien matkustajien mukanaan tuomat alkoholijuomat ja tupakkatuotteet verotettaisiin maahantuonnin yhteydessä matkustajalta siltä osin kuin valmisteverotuslain 19 §:ssä verottomaksi säädetty maahantuontimäärät ylittävät, kuten nykyisinkin. Matkustajan mukanaan tuomien tuotteiden verottomuutta koskevia säännöksiä ehdotetaan kuitenkin tarkistettaviksi siten, että niissä tapauksissa, joissa matkustaja voi osoittaa mukanaan tuomansa tuotteet hankituiksi yhteisön veroalueelta, tällaisten tuotteiden tuontiin sovellettaisiin toisesta yhteisön jäsenvaltiosta saapuvan matkustajan verottomia tuontimääriä, joista säädetään valmisteverotuslain 18 §:ssä. Tätä koskeva

säännös olisi yhdenmukainen järjestelmädirektiivin 8 artiklan kanssa, jonka mukaan yksityishenkilön hankkimat ja mukanaan kuljettamat tuotteet verotetaan siinä jäsenvaltiossa, jossa ne on hankittu, joskin tätä oikeutta rajoittaa Suomelle myönnetty lupa rajoittaa toisesta jäsenvaltiosta saapuvan matkustajan mukanaan tuomien alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden verottomia määriä.

Lentokentillä olevissa verottomien tavaroiden myymälöissä yhteisön ulkopuolelle matkustaville luovutettavat tuotteet olisivat edelleen verottomia. Myymälöitä koskevaa säännöstä selkeytettäisiin kuitenkin käytäntöä vastaavasti siten, että myymälän edellytettävien olevan valmisteverotuslain 7 §:n 2 kohdassa tarkoitettu luvanvarainen veroton varasto, mikä olisi käytännön syistä tarkoituksenmukainen järjestely. Valmisteveron alaisia tuotteita voitaisiin tällöin siirtää myymälään muista verottomista varastoista tai yhteisön ulkopuolelta väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmässä. Verottoman varaston luvan myöntäisi Tullihallitus hakemuksesta. Verolainsäädännössä ei sinänsä ole estettä sille, että verottomasta myymälästä sallittaisiin myydä tuotteita myös verolliseen hintaan toiseen jäsenvaltioon matkustaville, joskin valvonnalliset seikat tulisi ottaa huomioon varastoa koskevaa lupaa ja sen ehtoja harkittaessa. Alkoholijuomien myynnin osalta on kuitenkin otettava huomioon alkoholilain (1143/1994) vähittäismyyntiä koskevat säännökset.

3.2. Arvonlisäverotus

Jäsenvaltioiden välisillä meri- tai lentomatkalla matkustaville tapahtuvia tavaroiden myyntejä koskevan kuudennen arvonlisäverodirektiivin 28 k artiklan verovapaussäännösten soveltamisajan päättymisen 30 päivänä kesäkuuta 1999 edellyttää, että arvonlisäverolakiin sisältyvät vastaavat säännökset kumotaan.

Ehdotuksen mukaan matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissa kuljetettavien tavaroiden myynti toiseen jäsenvaltioon matkustavalle tulisi arvonlisäverolliseksi 1 päivästä heinäkuuta 1999 alkaen. Lentokentillä sijaitsevat verovapaisten tavaroiden myymälät eivät enää voisi myydä verotta tavaroita toiseen jäsenvaltioon matkustavalle henkilölle. Veroa olisi suoritettava myös tällaisten tavaroiden myynnistä toiseen jäsenvaltioon

matkustavalle aluksessa yhteisön sisäisen ilmat- tai vesikuljetuksen aikana.

Verotusmaa määräytyisi matkustajakuljetuksen lähtömaan perusteella. Tämän mukaisesti esimerkiksi Suomen ja Ruotsin välillä liikennöivien laiva- tai lentoyhtiöiden olisi tilitettävä myynnistä arvonnäkövero Suomeen niillä matkoilla, jotka suuntautuvat Suomesta Ruotsiin. Vastaavasti vero tilitettäisiin Ruotsiin niistä tavaroista, jotka myydään Ruotsista Suomeen suuntautuvilla paluumatkoilla. Yhteisön sisäisissä kuljetuksissa arvonnäköverotuksessa ei ole vaikutusta sillä, onko tuotteet myyty lähtöjäsenvaltion vai saapumisjäsenvaltion aluevesillä tai ilmatilassa taikka kansainvälisillä vesillä tai kansainvälisessä ilmatilassa.

Matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myyntiin sellaisella toiseen jäsenvaltioon suuntautuvalla matkalla, johon liittyy pysähtyminen kolmannessa jäsenvaltiossa, sovellettaisiin lähtömaan verotussäännöksiä kaikkien matkan osuuksien aikana, jos matkan voidaan katsoa muodostuvan yhdestä kuljetuksesta. Esimerkiksi Suomesta Yhdistyneisiin Kuningaskuntiin suuntautuvalla lentomatalla, johon liittyy välilasku Tanskassa, sovellettaisiin Suomen arvonnäköverolakia kaikkien matkan osuuksien aikana. Käytännössä yhdeksi kuljetukseksi katsottava matka määräytyisi esimerkiksi aikataulun tai lennon numeron perusteella.

Jos jäsenvaltioiden väliseen matkaan liittyy välilasku tai pysähdys yhteisön ulkopuolella, näihin matkan osuuksiin sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin yhteisön ulkopuolelle suuntautuviin matkoihin. Edellytyksenä olisi kuitenkin, ettei poikkeaminen ole luonteeltaan nimellistä. Arvonnäköverotuksessa noudatettaisiin tältä osin samoja periaatteita kuin valmisteverotuksessa (ks. kohta 2.2.1.).

Tavaroiden myynti kulutettavaksi matkan aikana säilyisi aikaisempaan tapaan verottomana, vaikka tavarat myytäisiin jäsenvaltioiden välisen matkustajakuljetuksen aikana.

Direktiivin 28 k artiklan soveltamisajan päättymisellä ei myöskään olisi vaikutusta palvelujen myynnin verokohteluun, vaikka palvelut olisi myyty jäsenvaltioiden välillä liikennöivällä aluksella. Tällaiset palvelut säilyisivät siten aikaisempaan tapaan verottomina.

Suomen ja kolmannen maan välillä liikennöivillä aluksilla tapahtuva tavaroiden ja palvelujen myynti samoin kuin tavaroiden myynti lentokentällä sijaitsevassa verottomi-

en tavaroiden myymälässä yhteisön ulkopuolelle matkustavalle olisi entiseen tapaan verotonta. Tavaroiden maahantuonti olisi verollista siltä osin kuin tuontimäärät ylittävät verottomalle tuonnille asetetut rajat.

Tavaroiden myynti, yhteisöhankinta ja maahantuonti ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevien vesi- ja ilma-alusten muonitusta varten säilyisi nykyiseen tapaan verottomana. Tämä koskisi myös jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä olevia aluksia.

Muonituksen verottomuutta koskevien kuudennen arvonnäköverodirektiivin säännösten tulkintaa on käsitelty Euroopan yhteisön arvonnäköverokomiteassa. Lopullista kannanottoa verottoman muonituksen soveltamisalasta ei kuitenkaan ole vielä muodostettu. Kysymys verottomuuden laajuudesta on siten yhteisön tasolla avoin. Lisäksi muonituksen verotuskohteluun vaikuttavat Pohjoismaiden välisiin aikaisempiin sopimuksiin verrattavat mahdolliset uudet järjestelyt (ks. kohta 6). Tämän vuoksi tässä yhteydessä ei ehdoteta kavennettavaksi verovapaan muonituksen soveltamisalaa. Muonituksen verottomuuden laajuus voi kuitenkin tulla uudelleen tarkastelun kohteeksi.

Kuudennen arvonnäköverodirektiivin 28 c artiklan E kohdan B alakohdan e alakohtaan sisältyvän säännöksen nojalla jäsenvaltiot voivat säätää verovarastointimenettelyn soveltamisesta muun muassa tavarihin, jotka on tarkoitettu verovelvollisille 28 k artiklassa tarkoitetuissa olosuhteissa suoritettavaa toimitusta varten eli myytäväksi matkatavaroissa mukaan otettaviksi lentokentällä verottomien tavaroiden myymälässä toiseen jäsenvaltioon matkustavalle tai toiseen jäsenvaltioon suuntautuvan lento- tai vesikuljetuksen aikana. Tällaisten tavaroiden myynnistä verovarastoon tai verovarastomenettelyssä olevien tavaroiden myynnistä ei ole suoritettava arvonnäköveroa. Direktiivin 28 k artiklan soveltamisajan päättymisen voidaan tulkita johtavan siihen, ettei jäsenvaltioiden välisiin matkustajakuljetuksiin liittyviin verollisina luovutettaviin tavarihin voisi enää 30 päivän kesäkuuta 1999 jälkeen soveltaa verovarastointimenettelyä. Verovarastointimenettelyyn asettamisen yhteydessä tavaroiden erottelu verollisena ja verottomana myytaviin tavarihin olisi kuitenkin käytännössä vaikeasti toteutettavissa. Tämän vuoksi tavarihin voitaisiin ehdotuksen mukaan nykyiseen tapaan soveltaa verovarastointimenette-

lyä, vaikka ne myöhemmin myytäisiin verolaisena toiseen jäsenvaltioon matkustavalle. Menettelyn yhteisöoikeuden mukaisuus on jossain määrin tulkinnanvarainen ja asia voi vielä tulla uudelleen tarkasteltavaksi.

3.3. Tullit

Muonitustarvikkeilla tarkoitetaan kulutus-tavaroita, jotka käytetään muonitettavien kulkuneuvojen tarpeisiin. Tullilaissa mainittuun tavanomaisen muonituksen käsitteeseen katsotaan kuuluvan myös matkustajille heidän matkatavaroissaan mukaan otettaviksi myytävät tavarat.

Jäsenvaltioiden välillä matkustaville, heidän matkatavaroissaan mukaan otettaviksi myytävien tavaroiden myynti rinnastetaan 1 päivästä heinäkuuta 1999 lähtien muuhun valmiste- ja/tai arvonnalisäverolliseen tavaramyyntiin yhteisön alueella. Tullikoodeksin ja tullittomuusasetuksen säännösten mukaan kyseiset tavarat on pääsääntöisesti tullattava vapaaseen liikkeeseen ja niistä on maksettava tulli. Tullittomuusasetuksen 139 artiklan b)-kohta antaa jäsenvaltioille kuitenkin mahdollisuuden säilyttää muonitustavaroiden tullittomuus.

Muonitustavaroiden tullittomuuden soveltaminen jäsenvaltioiden välisillä matkoilla matkustajille mukaan otettaviksi myytäviin muonitustavaroihin antaisi perusteettoman kilpailuedun tietyille sisämarkkinoiden myyntipisteille, jotka verotuksessa muutoin rinnastetaan muuhun vähittäismyyntiin. Tullittomuuden säilyttäminen aiheuttaisi myös perusteetonta kilpailuetua jäsenmaissa valmistettujen ja kolmansista maista tuotujen tavaroiden kesken.

Tasavertaisten kilpailuolosuhteiden luomiseksi sekä kaikkien sisämarkkinoilla toimivien myyjien välillä että toisaalta jäsenmaissa valmistettujen ja kolmansista maista tuotujen tavaroiden välillä, ehdotetaan tullilain 9 §:ää muutettavaksi siten, että tullittomia eivät enää olisi sellaiset tavarat, jotka myydään toiseen jäsenvaltioon matkustaville heidän matkatavaroissaan mukaan otettaviksi.

Käytännön tullityössä tavaroilla on säännönmukaisesti samanlainen asema sekä tullinkannon että muunkin välillisen verotuksen suhteen. Yhteisön veroalueen ulkopuolelle liikennöivien alusten muonitustavarat säilyisivät edelleen verottomina. Tullittomuusasetuksen 139 artiklan b)-kohdan perusteella voidaan olla kantamatta tullia sellaisista kol-

mansien maiden tavaroista, jotka ovat vapaat arvonnalisä- ja valmisteveroista. Tämän vuoksi tullilain 9 §:ssä ehdotetaan edelleen säädettäväksi, että matkalla toiseen jäsenvaltioon tarkoitettaisiin sellaista matkaa, johon ei sisälly pysähtymistä yhteisön tullialueen ulkopuolella tai yhteisön tullialueeseen kuuluvalla, mutta yhteisön veroalueen ulkopuolisella alueella.

Vuonna 1969 voimaan tullut pohjoismaiden muonitus sopimus on yhä voimassa ja se koskee Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan satamien välisessä liikenteessä olevien matkustaja-alusten muonittamista. Sopimuksen toteuttamiseksi säädettyä muonitusverolakia sovelletaan vain sellaiseen Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välillä liikennöivään alukseen, joka pysähtyy tai jonka lähtöpaikka on Ahvenanmaan maakunnassa. Lisäksi lakia sovelletaan Suomen ja Norjan välillä liikennöiviin matkustaja-aluksiin. Muonitusverolain mukaan tavaroiden luovuttaminen aluksiin on pääsääntöisesti tullialaista. Tullia ei kuitenkaan kanneta aluksen matkustajien tarvetta vastaavasta määrästä alkoholijuomia, olutta, tupakkavalmisteita, suklaata ja muita makeisia, hajusteita, kosmeettisia tuotteita ja toaletti- ja valmisteita eikä aluksen matkustajien tarvetta vastaavasta määrästä muita tavaroita, joiden yksikköhinta alukselle toimitettaessa ei ylitä 385 markkaa. Selkeyden vuoksi tullilain 9 §:ään ehdotetaan sisällytettäväksi viittaussäännös muonitusverolakiin.

Sellaisten tavaroiden muonitus, jotka on tarkoitettu matkan aikana kulutettaviksi, säilyisi edelleen tullittomana.

3.4. Ahvenanmaan liikennettä koskevat erityissäännökset

Koska Ahvenanmaan maakunta ei kuulu Euroopan yhteisön veroalueeseen, niillä jäsenvaltioiden välillä liikennöivillä vesi- ja ilma-aluksilla, jotka pysähtyvät Ahvenanmaan maakunnassa siten, että alukseen voi nousta tai siitä poistua matkustajia, matkatavaroissa mukaan otettavaksi myytävät tuotteet säilyisivät aikaisempaan tapaan valmiste- ja arvonnalisäverottomina. Myös Ahvenanmaan maakunnasta yhteisön veroalueen ulkopuolelle tai muihin jäsenvaltioihin kuin Suomeen liikennöivillä vesi- tai ilma-aluksilla sekä Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä liikennöivillä ilma-aluksilla myytävät tuotteet säilyisivät aikaisempaan tapaan verottomina. Verovapaan myynnin

jatkumisen vuoksi näihin aluksiin voitaisiin edelleen muonittaa valmisteveron alaisia tuotteita matkustajille myytäviksi.

Ahvenanmaan liikenteessä olevissa aluksissa suoritettavien palvelujen ja kulutettavien tuotteiden verovapaus säilyisi niin ikään nykyisellään.

Valmisteverotuslakiin ja arvonlisäverolakiin ehdotettujen muutoksien vuoksi tarkistettaisiin Ahvenanmaata koskevan erillislain säännöksiä. Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan pääosin teknisiä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

4.1.1. Yleistä

Verovapaan myynnin päättymisen vaikutus valtiontalouteen on verrattain neutraali. Kysymyksessä on lähinnä verovapaata myyntiä ja kansainvälistä liikennettä harjoittavien laiva- ja lentoyhtiöiden sekä Ilmailulaitoksen sopeutuminen uuteen tilanteeseen. Tätä helpottavat meriliikenteessä Euroopan unionin jäsenyysneuvottelujen yhteydessä saavutettu Ahvenanmaan maakunnan erityisasema sekä lentoliikenteen suotuisa kehitys.

Verovapaan myynnin poistamisen taloudellisten vaikutusten arviointi on tehty olemassa olevien selvitysten ja asiantuntijahaastattelujen avulla. Mahdollisia positiivisia työllisyys- ja muita vaikutuksia ei ole otettu huomioon arvioiden puuttuessa. Verovapaa myynti on verotuen muodossa tuettua toimintaa, joka ratkaisevasti parantaa laiva- ja lentoliikenteen toimintaedellytyksiä, mutta saattaa vääristää elinkeinojen välistä kilpailua. Myöskään verovapaan myynnin osittaisen purkautumisen mahdollisesti myönteisiä vaikutuksia maalla tapahtuvaan kulutukseen ja elinkeinotoimintaan ei ole voitu osoittaa.

Verovapaan myynnin siirtyminen meriliikenteessä verovapauden jatkumisen mahdollistaville reiteille sekä laivojen ja lentokoneiden muonituksen siirtyminen alemman verokannan maihin ja muut verovapauden loppumisesta aiheutuvat järjestelyt aiheuttavat sen, että valtion arvonlisä- ja valmisteveron tuotto kasvaa vain vähäisessä määrin tai ei lainkaan verovapaan myynnin päättymisen välittömänä seurauksena. Välillisten vaikutusten, kuten muutokset matkustajamäärissä, laivayhtiöiden henkilöstömäärissä sekä väli- tuotepanosten käytössä, voidaan myös odot-

taa jäävän verrattain pieniksi. Suhteellisesti eniten työllisyys heikkenisi lentoliikenteessä, jonka menetyksiksi on arvioitu noin 100 henkilötyövuotta. Työllisyysvaikutus muodostuu lähinnä lentokenttämyymälä- ja varastohenkilökunnasta sekä vähäisessä määrin lentohenkilökunnasta.

Suomessa toimivien laiva- ja lentoliikenneyhtiöiden verovapaan myynnin arvo matkatavaroissa maihin vietävien tuotteiden osalta oli vajaat kolme miljardia markkaa vuonna 1996. Siitä meriliikenteen osuus on noin 80 ja ilmaliikenteen 20 prosenttia. Yhteisömatkustajien osuus myynneistä on meriliikenteessä runsas 80 ja ilmaliikenteessä 60 prosenttia.

4.1.2. Matkustajalaivaliikenne

Myymälä- ja kioskimyynti muodostaa noin 40 prosenttia matkustajalaivaliikenteen tuloista Liiketaloudellisen Tutkimuslaitoksen vuoden 1996 selvityksen mukaan. Verovapaan myynnin merkittävyys pakottaa laivayhtiöt verovapauden poistuessa yhteisöliikenteessä liikennöimään reiteillä, joilla verovapaata myyntiä voidaan edelleen harjoittaa. Suomalaisilla laivayhtiöillä on mahdollisuus säilyttää verovapaa myynti Tukholmaan ja Saksaan suuntautuvassa liikenteessä reittimuutoksilla ja pysähtymällä Virossa tai Ahvenanmaan maakunnassa. Korvaavien reittien suunnitteluun liittyy kuitenkin ongelmia aikataulujen, lisääntyvien satamamaksujen ja polttoainekustannusten muodossa. Tallinnan sataman ahtaus sekä Ahvenanmaan saariston ympäristöongelmat on myös otettava huomioon reittien suunnittelussa.

Merenkurkun liikenteessä verovapaa myynti päättyy. Vaasa-Uumaja reitillä on vajaat miljoona matkustajaa vuodessa, jonka on arvioitu myynnin päättymisen ja sitä seuraavan lippuhintojen korotuksen johdosta laskevan kolmannekseen. Työpaikkojen välitön menetys lauttaliikenteessä olisi noin 300 ja välillinen menetys majoitus- ja turismielinkeinoissa noin 200 henkilötyövuotta siinä tapauksessa, että Vaasan ja Uumajan liikenne lakkaisi kokonaan. Vuoden 1999 talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä päätettiin, että Ruotsin ja Suomen liikenneministeriöt jatkavat neuvotteluja Merenkurkun liikenteen tuesta. Asiaa pohtineen työryhmän selvityksen mukaan tuen tarve olisi vuodessa noin 30 miljoonaa markkaa. Lähtökohtana neuvotteluissa Ruotsin kanssa on se, että

kummankin maan tukiosuus olisi 50 prosenttia tästä summasta.

4.1.3. Lentoliikenne

Verovapaa myynti loppuu yhteisömaiden välisessä liikenteessä mutta säilyy yhteisön ulkopuolelle suuntautuvassa liikenteessä. Sellaisia maakuntien lentoasemien myymälöitä suljetaan kannattamattomina, joista ulkomaan lennot suuntautuvat lähes yksinomaan toiseen jäsenvaltioon. Verovapaan myynnin päätyminen aiheuttaa Finnairille noin 80 miljoonan ja Ilmailulaitokselle noin 40 miljoonan markan tulonmenetyksen. Ilmailulaitoksen tulonmenetys koostuu lähinnä vuokratuloista. Menetettävää tuloa lentoyhtiöt pyrkinevät korvaamaan toimintaansa tehostamalla ja kustannuksia karsimalla mutta myös nostamalla lippujen hintoja esimerkiksi charterlentojen osalta, joissa verovapaan myynnin merkitys on reittilentoja selvästi suurempi.

4.2. Hallinnolliset vaikutukset

Valmisteverotuksessa sisäliikenteen verovapaan myynnin ja sitä varten tapahtuvan verottoman muonituksen päättymisen takia tullilaitoksen on tarkistettava aluksia muonittavien varastonpitäjien lupaehdot. Samalla verottomien varastojen valvontatarve lisääntyy, koska varastosta on mahdollista toimittaa tuotteita aluksille sekä verottomasti että verollisina. Muutos lisää jonkin verran myös piiritullikamareiden verotus- ja tarkastustehtäviä, jos aluksilla tapahtuu verollista myyntiä. Verotuksen lisätehtävät voidaan kuitenkin hoitaa nykyisin voimavaroin.

Verotuksen valvonnassa ja tarkastuksessa painopistealueina tulevat olemaan tavarantoimittajiin, muonitukseen, alusten kokonaiskulutukseen ja kirjanpitoon kohdistuva valvonta ja tarkastus, kuten nykyisinkin. Matkustajien tuomisten valvontaa suoritetaan tietoperäisen ja riskianalyysiin pohjautuvan järjestelmän perusteella tarpeen mukaan. Tullilaitoksen kannalta esityksen ei lähtökohtaisesti katsota edellyttävän lisävoimavaroja.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovainministeriössä. Asiaa valmisteltaessa on kuultu Tullihallitusta, Verohallitusta, Ahvenanmaan maakuntahallitusta sekä varustamoja ilmailualan edustajia.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Heinäkuun 1 päivänä 1999 muuttuva järjestelmä luo tilanteen, jossa saattaa tulla tarpeelliseksi sopia uudenlaisista verotus- ja valvontajärjestelmistä jäsenvaltioiden kesken. Jäsenvaltioiden välisillä matkoilla on varmistuttava siitä, ettei aluksella matkan aikana kulutettaviksi tarkoitettavia tavaroita myydä matkustajille mukaan otettaviksi.

Toisesta jäsenvaltiosta, mutta yhteisön verotuksen ulkopuolisen maan tai alueen kautta takaisin yhteisön alueelle saapuva matkustaja saisi uudessa järjestelmässä tuoda maahan verotta sekä toisesta jäsenvaltiosta ostettuja että aluksessa verottomina ostettuja tuotteita. Verottomina ostettujen tuotteiden määrä ja arvo ei kuitenkaan saa ylittää maahantuonnin sallittua rajaa. Valvontaan käytettävät voimavarat ovat kuitenkin rajalliset.

Pohjoismaiden välisessä liikenteessä sovelletun verottoman myynnin valvontaan liittyvät kysymykset ovat olleet esillä jo ennen Suomen ja Ruotsin liittymistä Euroopan unioniin. Valvonnan helpottamiseksi on tehty pohjoismaisen muonitussopimuksen lisäksi sopimus matkatavaran verotuksesta Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välisessä matkustajaliikenteessä sekä lentoasemalla tapahtuvasta verovapaasta myynnistä näissä valtioissa (SopS 33-34/1981).

Heinäkuun 1 päivänä 1999 voimaan tuleva uusi järjestelmä johtanee tilanteeseen, jossa aikaisemmat sopimukset tulevat uuden tarkastelun kohteiksi. Tässä yhteydessä mahdolliset neuvottelut pohjoismaisten jäsenvaltioiden sekä myös muiden valtioiden välillä tulevat ajankohtaisiksi. Tämän vuoksi kansainväliseen matkustajaliikenteeseen liittyvää tavaroiden muonitusta ja myyntiä koskevat säännökset voivat tulla uudestaan tarkasteltaviksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Valmisteverotuslaki

19 §. Pykälässä säädetään yhteisön veroalueen ulkopuolelta Suomeen matkustavan henkilön mukanaan tuomien tupakkatuotteiden ja alkoholijuomien verovapaan tuonnin määrällisistä rajoituksista. Säännöstä sovelletaan myös matkustajaan, joka saapuu Suomen ja yhteisön veroalueeseen kuulumattoman alueen välillä liikennöivällä aluksella taikka sellaisella aluksella, joka liikennöi yhteisössä siten, että alus matkallaan pysähtyy yhteisön veroalueeseen kuulumattomassa satamassa ottaakseen tai jättääkseen siellä matkustajia.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös, jolla selkeytettäisiin yhteisön ulkopuolelta saapuvan matkustajan verotonta tuontioikeutta sellaisissa tapauksissa, jossa matkustajan mukanaan tuomat alkoholijuomat ja tupakkatuotteet on hankittu yhteisön toisesta jäsenvaltiosta esimerkiksi ennen alukseen nousemista. Tällaisiin tuotteisiin sovellettaisiin lain 18 §:ää, jossa säädetään toisesta jäsenvaltiosta Suomeen saapuvan yksityishenkilön verotonta tuontioikeutta koskevista tupakkatuotteiden ja alkoholijuomien määrällisistä rajoituksista. Edellytyksenä kuitenkin olisi, että matkustaja voisi luotettavasti selvittää hankkineensa tuotteet yhteisön veroalueelta verolliseen hintaan. Tämä olisi välttämätöntä sen vuoksi, että matkustajalla on mahdollisuus hankkia matkansa aikana myös sellaisia tuotteita, joita ei ole yhteisössä verotettu.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin samalla tarpeettomana säännös, jonka mukaan yhteisön ulkopuolelta saapuvan matkustajan on ilmoitettava verotettavaksi ne määrät alkoholijuomia ja tupakkatuotteita, jotka ylittävät verottomiksi säädetty määrät. Tätä koskeva ilmoitusvelvollisuus seuraa lain 4 ja 24 §:stä.

20 §. Pykälästä poistettaisiin jäsenvaltioiden välisen matkustajaliikenteen verovapaata myyntiä koskevat säännökset. Pykälän 1 momentin nojalla verovapaa myynti olisi edelleen mahdollista matkustajille matkatavaroissa mukaan otettavaksi sellaisella vesi- tai ilma-aluksella, joka liikennöi ammatillisesti Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välillä taikka joka matkallaan poikkeaa yhteisön ulkopuolelta ottaakseen tai jättääkseen

siellä matkustajia. Tällaisia aluksia voitaisiin siten edelleen muonittaa verottomasti myös aluksilla tapahtuvaa myyntiä varten lain 16 §:n 6 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Pykälän 2 momentin nojalla verovapaa myynti olisi niin ikään mahdollista lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä matkatavaroissa mukaan otettavaksi, jos myynti tapahtuu yhteisön ulkopuolelta matkustavalle. Momentissa täsmennettäisiin selkeyden vuoksi, että tällaisen myymälän tulisi olla 7 §:n 2 kohdassa tarkoitettu veroton varasto. Myymälällä tulisi tällöin olla 8 §:ssä tarkoitettu Tullihallituksen myöntämä lupa, mikä vastaisi nykyistä käytäntöä.

75 §. Pykälän 2 momentin mukaan 20 §:ää sovelletaan 30 päivään kesäkuuta 1999 saakka. Koska ehdotuksen mukaan viimeksi mainitussa pykälässä säädettäisiin edelleen verottomasta myynnistä Suomen ja yhteisön ulkopuolisen alueen välisessä liikenteessä matkustaville, lain 75 §:n 2 momentti kumottaisiin.

1.2. Arvonlisäverolaki

26 c §. Pykälän 3 momentin 1 kohtaan tehtäisiin 70 §:ään lisättäväksi ehdotetusta 2 momentista aiheutuva viittaustarkistus.

26 d §. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin vastaava viittaustarkistus kuin 26 c §:ään.

70 §. Voimassa olevan 70 §:n 7 kohdan mukaan verotonta on tavarain myynti ammatteisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen varustamiseksi tai tällaisella aluksella tapahtuvaa myyntiä varten sekä tällaisella aluksella tapahtuva myynti ulkomaille matkustaville. Säännöksen perusteella aikaisempaan tapaan verottomana säilyisi tavarain myynti vesi- tai ilma-aluksille niiden varustamiseksi ja niillä matkan aikana tapahtuvaa myyntiä varten, aluksilla matkan aikana kulutettaviksi tarkoitettujen tavarain myynti sekä matkatavaroissa mukaan otettavien tavarain myynti yhteisön ulkopuolelle ja yhteisön ulkopuolelta Suomen alueelle matkustaville.

Henkilökohtaisissa matkatavaroissa mukaan otettavien tavarain myynti aluksilla toiseen jäsenvaltioon matkustavalle on arvonlisäverollista 1 päivästä heinäkuuta 1999 alkaen. Mainitun myynnin verollisuudesta säädettäisiin 70 §:n uudessa 2 momentissa.

Verollisuus koskisi myyntiä lain 63 c §:ssä tarkoitettun yhteisön alueella tapahtuvan henkilökuljetuksen aikana.

70 a §. Voimassa olevan 70 a §:n nojalla matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynti toiseen jäsenvaltioon matkustavalle on verotonta lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä tai vesitai ilma-aluksessa matkan aikana pykälässä säädetyin rajoituksin. Mainittujen myyntien verottomuus päättyy 30 päivänä kesäkuuta 1999 kuudennen arvonlisäverodirektiivin 28 k artiklan soveltamisajan päättyessä. Tämän vuoksi pykälän 1—3 momentti kumotaisiin 1 päivästä heinäkuuta 1999 alkaen.

Pykälän 4 momentin mukaan muu tavaroiden myynti ulkomaille matkustaville vesi- ja ilma-aluksissa toiseen jäsenvaltioon tapahtuvan matkan aikana on verotonta, jos tavarat on tarkoitettu kulutettavaksi aluksella. Aluksella yhteisön sisäisen matkan aikana kulutettavien tavaroiden myynti jatkuisi verottomana nykyiseen tapaan 70 §:n 1 momentin 7 kohdan perusteella. Pykälän 4 momentti kumottaisiin tarpeettomana.

70 b §. Voimassa olevan 70 b §:n 3 momentin 1 virkkeen mukaan veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä 70 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa paikassa yhteisön ulkopuolelle matkustavalle. Matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynti yhteisön ulkopuolelle matkustaville jatkuisi nykyiseen tapaan verottomana. Koska 70 b §:n 3 momentti sisältää viittauksen kumottavaksi ehdotetun 70 a §:n 1 momentin 1 kohtaan, maininnat lentokentällä sijaitsevasta tullikoodexin 99 artiklassa tarkoitettusta tullivarastosta ja 72 j §:ssä tarkoitettusta varastosta sisällytettäisiin 70 b §:n 3 momenttiin.

72 i §. Verovarastointimenettelyä sovellettaisiin nykyiseen tapaan tavaroihin, jotka on tarkoitettu myytäväksi ulkomaille matkustaville vesi- ja ilma-aluksilla tai lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä. Tämä koskisi myös tavaroita, jotka myöhemmin mahdollisesti myytäisiin verollisina toiseen jäsenvaltioon matkustavalle. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin 70 §:n muutoksesta aiheutuva viittaustarkistus ja sisällytettäisiin viittaus ehdotettuun uuteen 70 §:n 2 momenttiin sekä säännös verovarastomenettelyn soveltamisesta tavaroihin, jotka myydään 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettussa paikassa toiseen jäsenvaltioon matkustaville. Viittaus kumottavaksi ehdotettuun

70 a §:ään poistettaisiin.

94 §. Pykälän 1 momentin 9 kohtaan tehtäisiin vastaava viittaustarkistus kuin 26 c §:ään.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 94 §:n 1 momentin 21 kohta koskee tullilain 9 §:n perusteella tullittomia tavaroita. Pykälässä säädetään muun ohella ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesitai ilma-aluksen tavanomaiseen muonitukseen tarkoitettujen tavaroiden tullittomuudesta. Tullilain 9 §:ää on ehdotettu muutettavaksi siten, että tullittomia eivät enää olisi sellaiset tavarat, jotka on tarkoitettu myytäväksi vesi- tai ilma-aluksella toiseen jäsenvaltioon matkustavalle matkatavaroissa mukaan otettavaksi. Muonitustavaroiden maahantuonti säilyisi kuitenkin edelleen arvonlisäverottomana myös mainittujen tavaroiden osalta. Tämä on perusteltua järjestelmän neutraalisuuden vuoksi, koska myös kotimaisten tavaroiden myynti alusten muonittamiseksi säilyisi nykyiseen tapaan verottomana. Tämän vuoksi 94 §:n 1 momentin 21 kohtaan tehtäisiin tullilain 9 §:n muutoksesta johtuva tarkistus.

95 §. Voimassa olevan arvonlisäverolain 95 § 1 ja 2 momentti sisältää säännökset yhteisön ulkopuolelta Suomeen saapuvan matkustajan oikeudesta tuoda verotta henkilökohtaisia matkatavaroita. Pykälän 2 momenttiin sisältyy viittaus kumottavaksi ehdotettuun 70 a §:n 2 momenttiin. Selkeyden vuoksi verottomaan maahantuontiin oikeuttavia määriä alkoholi- ja tupakkatuotteita ynnä muita tuotteita koskeva luettelo sisällytettäisiin pykälän 2 momenttiin. Muutos olisi lakitekninen.

1.3. Tullilaki

9 §. Pykälässä säädetään ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen tavanomaiseen muonitukseen tarkoitettujen tavaroiden tullittomuudesta. Sellaisia tavaroita ovat matkustajille, heidän matkatavaroissaan mukaan otettaviksi, myytävät tavarat.

Jäsenvaltioiden välisillä matkoilla myytävien ja matkustajien mukaan otettavien tavaroiden saattamiseksi tullinalaisiksi ehdotetaan, että pykälään lisättäisiin poikkeussäännökseksi uusi 4 momentti. Sen mukaan tullittomia eivät olisi sellaiset kolmansien maiden tavarat, jotka myydään toiseen jäsenvaltioon matkustaville heidän matkatavaroissaan

mukaan otettaviksi. Matkalla toiseen jäsenvaltioon tarkoitetaan sellaista matkaa, johon ei sisälly pysähtymistä yhteisön tulli- tai veroalueen ulkopuolella. Yhteisön veroalueella tarkoitetaan järjestelmädirektiivissä ja kuudennessa arvonlisäverodirektiivissä tarkoitettua yhteisön veroaluetta.

Mikäli vesi- tai ilma-alus matkallaan toiseen jäsenvaltioon poikkeaisi muutoin kuin nimellisesti tullialueella sijaitsevassa, mutta yhteisön veroalueen ulkopuolisessa satamassa tai lentokentällä, säilyisivät myös matkustajille mukaan otettaviksi myytävät muonitustavarat tullittomina. Ehdotettu säännös perustuu tullittomuusasetuksen 139 artiklan b)-kohtaan sekä käytännön tullitoiminnan tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen.

Muonitusverolaki koskee Ahvenanmaan maakunnan ja Ruotsin tai Tanskan välistä meriliikennettä, Ahvenanmaan maakunnan kautta tapahtuvaa Manner-Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välistä meriliikennettä sekä Suomen ja Norjan välistä meriliikennettä. Lain säännöksiä sovellettaisiin edelleen. Muonitusverolakiä koskeva viittaussäännös sisällytettäisiin selkeyden vuoksi tullilain 9 §:n uuteen 4 momenttiin.

1.4. Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön

8 §. Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin arvonlisäverolain 70 §:ään lisättäväksi ehdotetusta 2 momentista aiheutuva viittaustarkistus.

12 §. Lain 12 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään tavaroiden ja palvelujen myynnistä vesi- tai ilma-aluksella Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin vastaava viittaustarkistus kuin 8 §:ään. Pykälän 2 momentin 1 kohtaan tehtäisiin viittaustarkistus, jonka mukaan viittaus arvonlisäverolain 70 a §:n 2 momenttiin muutettaisiin koskemaan arvonlisäverolain 95 §:n 2 momenttia.

Pykälän 4 momentin mukaan arvonlisäverolain 70 a §:n 1 momentin 2 kohtaa ei sovelleta myyntiin toiseen jäsenvaltioon matkustavalle, jos kuljetuksen lähtöpaikka on Ahvenanmaan maakunta tai jos kuljetukseen sisältyy pysähtyminen Ahvenanmaan maakunnassa. Edellä mainittu myynti olisi edelleenkin verotonta arvonlisäverolain 70 §:n 1 momentin 7 kohdan perusteella. Kumotta-

vaksi ehdotetun 70 a §:n soveltamisen poisulkeva säännös kumottaisiin tarpeettomana.

13 §. Pykälässä säädetään lentokentällä myytävien, matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden verottomuudesta. Pykälän 3 momentin mukaan arvonlisäverolain 70 a §:n 1 momentin 1 kohtaa ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevalla lentokentällä tapahtuvaan tavarain myyntiin. Edellä mainittu myynti olisi edelleen verotonta pykälän 1 momentin ja arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentin perusteella. Kumottavaksi ehdotetun 70 a §:n soveltamisen poisulkeva säännös kumottaisiin tarpeettomana.

28 §. Pykälässä olevaa viittausta valmisteverotuslain 20 §:ään tarkistettaisiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Ahvenanmaan liikenteessä olevien lentokoneiden ja laivojen verottomasta muonituksesta aluksilla tapahtuvaa kulutusta ja matkustajille matkatavaroissa mukaan otettavaksi tapahtuvaa myyntiä varten. Säännöksessä tarkoitettujen alusten veroton muonitus säilyisi ennallaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin selkeyden vuoksi erikseen Ahvenanmaan lentoihin liittyvästä lentokentällä myytävien tuotteiden verovapaudesta. Ehdotetun valmisteverotuslain 20 §:n 2 momentin mukaan valmisteveron alaisen tuotteiden myynti lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä yhteisön ulkopuolelle matkustavalle matkatavaroissa mukaan otettavaksi on verotonta. Verovapautta sovellettaisiin edelleen myös myyntiin Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevalla lentokentällä olevassa verottomien tavaroiden myymälässä toiseen jäsenvaltioon tai yhteisön ulkopuolelle matkustavalle. Säännöksen mukaan verottomia olisivat myös tuotteet, jotka myydään matkatavaroissa mukaan otettavaksi lentokentällä olevassa myymälässä Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle, joskin näille matkustajille myytävien tuotteiden verottomuus olisi rajoitettu Ahvenanmaata koskevan erillislain 30 §:ssä säädettyihin määriin nykyistä vastaavalla tavalla.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivästä heinäkuuta 1999.

Lakeja sovellettaisiin arvonlisäverotuksessa, kun myyty tavara on toimitettu, yh-

teisöhankinta on suoritettu, maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt, tavara on otettu omaan käyttöön tai tavara on siirretty varastointimenettelystä

1 päivänä heinäkuuta 1999 tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

valmisteverotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun valmisteverotuslain (1469/1994) 75 §:n 2 momentti sekä
muutetaan 19 §:n 2 momentti ja 20 §,
sellaisena kuin niistä on 20 § laeissa 900/1995 ja 1265/1996, seuraavasti:

19 §

Tupakkatuotteet ja alkoholijuomat, jotka 1 momentissa tarkoitettu henkilö osoittaa hankituiksi verollisina toisesta jäsenvaltiosta, ovat kuitenkin verottomia sen mukaan kuin 18 §:ssä säädetään.

20 §

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välisessä ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella matkustajalle matkatavarana mukaan otettaviksi.

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään

lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä yhteisön ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi. Verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan 7 §:n 2 kohdassa mainittua verotonta varastoa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Lakia sovelletaan tuotteisiin, jotka on luovutettu verottomasta varastosta, vastaanotettu toisesta jäsenvaltiosta, tuotu yhteisön ulkopuolelta tai joita on pidetty Suomessa hallussa kaupallisessa tarkoituksessa lain tultua voimaan.

2.

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 70 a §, sellaisena kuin se on laeissa 1486/1994, 1767/1995 ja 1264/1996,

muutetaan 26 c §:n 3 momentin 1 kohta, 26 d §:n 3 momentti, 70 §:n 7 kohta, 70 b §:n 3 momentti, 72 i §:n 2 momentti, 94 §:n 1 momentin 9 ja 21 kohta sekä 95 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 26 c §:n 3 momentin 1 kohta, 26 d §:n 3 momentti, 70 §:n 7 kohta, 70 b §:n 3 momentti, 72 i §:n 2 momentti ja 94 §:n 1 momentin 9 ja 21 kohta mainituissa laeissa 1767/1995 ja 95 §:n 2 momentti mainituissa laeissa 1486/1994, sekä

lisätään 70 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1486/1994 ja 1767/1995, siitä lailla 1486/1994 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti seuraavasti:

26 c §

Yhteisöhankinnasta ei myöskään ole kyse, jos

1) tavarán myynnistä ei olisi 58 §:n taikka 70 §:n 1 momentin 6 tai 7 kohdan nojalla suoritettava veroa, jos myynti tapahtuisi Suomessa;

26 d §

Kuljetusvälineenä ei kuitenkaan pidetä vesi- tai ilma-aluksia, jotka voidaan 58 §:n tai 70 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla myydä verotta.

70 §

Veroa ei suoriteta seuraavista myynneistä:

7) tavarán myynti ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen varustamiseksi tai tällaisella aluksella tapahtuvaa myyntiä varten sekä tällaisella aluksella tapahtuva myynti ulkomaille matkustaville, jollei 2 momentissa toisin säädetä.

Veroa suoritetaan matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä toiseen jäsenvaltioon matkustavalle, jos myynti tapahtuu vesi- tai ilma-aluksessa 63 c §:ssä tarkoitettun henkilökuljetuksen aikana.

70 b §

Veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä lentokentällä sijaitsevassa, tullikoodeksin 99 artiklassa tarkoitettussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä

tarkoitettussa varastossa Yhteisön ulkopuolelle matkustavalle. Henkilölle, jonka kotipaikka on Norjassa, saadaan verotta myydä kuitenkin vain alkoholijuomia, tupakkavalmisteita, suklaa- ja makeistuotteita, hajusteita, kosmeettisia aineita ja toaletti- ja hajusteita.

72 i §

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muihin tavaroihin, jos tavarat on tarkoitettu elinkeinonharjoittajalle 70 §:n 1 momentin 7 kohdassa ja 2 momentissa tai 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja myyjä varten taikka matkatavaroina mukaan otettavien tavaroiden myyntiä varten 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettussa paikassa toiseen jäsenvaltioon matkustavalle.

94 §

Verotonta on seuraavien tavaroiden maahantuonti:

9) 58 §:n 1 momentissa tarkoitettut vesialukset ja 70 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettut ilma-alukset, varaosat ja varusteet;

21) tullilain 9 §:n 1—3 momentissa tarkoitettut tullittomat tavarat ja mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettut tavarat;

95 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettu matkustaja saa henkilökohtaisina matkatavaroina verotta tuoda tässä momentissa tarkoitettuja tavaroita enintään seuraavat määrät:

— 200 savuketta tai 100 pikkusikaria tai 50 sikaria tai 250 grammaa piippu- ja savuketupakkaa;

— 1 litra tislattuja juomia ja väkeviä alkoholijuomia, joiden alkoholipitoisuus ylittää 22 tilavuusprosenttia, tai 2 litraa tislattuja juomia, väkeviä alkoholijuomia ja viini- tai alkoholipohjaisia aperitiivejä, alkoholijuomia, joiden alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia, sekä kuohuviinejä ja väkevöityjä viinejä;

— 2 litraa hiilihapottomia viinejä;

— 50 grammaa parfyymiä;

— 0,25 litraa toalettivettä;

— 100 grammaa teetä tai 40 grammaa teeuutetta ja esanssia; sekä

— yli 15-vuotiaalle matkustajalle 500 grammaa kahvia tai 200 grammaa kahviuutetta ja esanssia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Tätä lakia sovelletaan, kun myyty tavara on toimitettu, yhteisöhanke on suoritettu, maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt, tavara on otettu omaan käyttöön tai tavara on siirretty varastointimenettelystä lain tultua voimaan.

3.

Laki

tullilain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun tullilain (1466/1994) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 331/1996, sekä

lisätään 9 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 331/1996 ja laissa 1104/1998, uusi 4 momentti seuraavasti:

9 §

Tullittomia ovat ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen tavanomaiseen muonitukseen tarkoitettut tavarat sekä poltto- ja voiteluaineet, jotka alus tuo mukanaan Suomen tullialueelle tai jotka siihen Suomen tullialueella toimitetaan sen omaa käyttöä varten, ellei 4 momentissa toisin säädetä. Tullittomuus koskee myös aluksessa Suomen tullialueella kulutettavia tavaroita.

oon matkustajille matkatavaroissa mukaan otettaviksi. Matkalla toiseen jäsenvaltioon tarkoitetaan sellaista matkaa, johon ei sisälly pysähtymistä yhteisön tulli- tai veroalueen ulkopuolella. Matkustajille myytävien tavaroiden tullinalaisuudesta on lisäksi voimassa, mitä ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa (397/1969) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Tullittomia eivät kuitenkaan ole tavarat, jotka myydään matkalla toiseen jäsenvalti-

4.

Laki

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön 30 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1266/1996) 12 §:n 4 momentti ja 13 §:n 3 momentti sekä

muutetaan 8 §, 12 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 kohta sekä 28 § seuraavasti:

8 §

Mitä arvonlisäverolain 70 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa sekä 71 §:n 1 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara kuljetetaan muualta Suomesta Ahvenanmaan maakuntaan tai Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen. Tällöin mainitun lain 70 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa sekä 71 §:n 5 kohdassa tarkoitetun verottomuuden edellytyksenä ei ole se, että ostajana on ulkomaalainen, joka ei ole Suomessa verovelvollinen.

Mitä arvonlisäverolain 70 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa sekä 71 §:n 1 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara kuljetetaan Ahvenanmaan maakunnasta toiseen jäsenvaltioon.

12 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 70 §:n 1 momentin 7 kohtaa ja 71 §:n 3 kohtaa tavara ja palvelu katsotaan myydyn ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella ulkomaille matkustavalle myös silloin, kun se on myyty ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesialuksella tai ammattimaisessa liikenteessä olevalla ilma-aluksella Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle, jolla on tätä kuljetusta koskeva matkalippu tai vastaava asiakirja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tavaroiden myynti on verotonta vain siltä osin kuin se koskee:

1) arvonlisäverolain 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tuotteita ja enintään mainitussa

lainkohdassa säädettyjä määriä;

28 §

Mitä valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdassa ja 20 §:n 1 momentissa säädetään ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevasta aluksesta, sovelletaan myös silloin, kun kysymyksessä on:

1) ilma- tai vesialus, joka liikennöi ammattimaisesti Ahvenanmaan maakunnan ja yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion kuin Suomen välillä;

2) ilma-alus, joka liikennöi ammattimaisesti Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä; tai

3) ilma- tai vesialus, joka liikennöi ammattimaisesti Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion välillä siten, että kuljetukseen sisältyy pysähtyminen Ahvenanmaan maakunnassa.

Sovellettaessa valmisteverotuslain 20 §:n 2 momenttia tuotteet katsotaan myydyn yhteisön ulkopuolelle matkustavalle myös silloin, kun ne myydään Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen, toiseen jäsenvaltioon tai yhteisön ulkopuolelle matkustavalle taikka muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Lakia sovelletaan valmisteverotuksessa tuotteisiin, jotka on luovutettu verottomasta varastosta, vastaanotettu toisesta jäsenvaltiosta, tuotu yhteisön ulkopuolelta tai joita on pidetty Suomessa hallussa kaupallisessa tarkoituksessa lain tultua voimaan.

Tätä lakia sovelletaan arvonlisäverotuksessa, kun myyty tavara on toimitettu, maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvolli-

suus on syntynyt tai tavara on otettu omaan käyttöön lain tultua voimaan.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Suvi-Anne Siimes*

1.

Laki**valmisteverotuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun valmisteverotuslain (1469/1994) 75 §:n
 2 momentti sekä
muutetaan 19 §:n 2 momentti ja 20 §,
 sellaisena kuin niistä on 20 § laeissa 900/1995 ja 1265/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Sen, joka tuo mukanaan tässä pykälässä tarkoitettuja tuotteita enemmän kuin verottomaksi on säädetty, on ilmoitettava ylimenevät määrät verotettavaksi siten kuin tullista säädetään. Ylimenevältä osalta suoritettavasta verosta säädetään asianomaisessa valmisteverolaissa.

20 §

Verottomia ovat Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välisessä ammatillisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella matkustajalle matkatavarana mukaan otettavaksi myytävät tuotteet.

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään vesi- tai ilma-aluksella Suomen ja toisen jäsenvaltion välillä tapahtuvan kuljetuksen aikana matkatavarana mukaan otettavaksi sellaiselle matkustajalle, jolla on kuljetukseen oikeuttava matkalippu tai muu vastaava asiakirja. Tupakkatuotteiden ja alkoholi-juomien myynti on kuitenkin verotonta kutakin matkustajaa ja matkaa kohti enintään 19 §:ssä mainittuihin määriin saakka.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään matkatavarana mukaan otettavista tuotteista, sovelletaan vastaavasti mainitunlaisten tuotteiden myyntiin lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä mainituissa momenteissa tarkoitettulle matkustajalle.

Tupakkatuotteet ja alkoholi-juomat, jotka 1 momentissa tarkoitettu henkilö osoittaa hankituiksi verollisina toisesta jäsenvaltiosta, ovat kuitenkin verottomia sen mukaan kuin 18 §:ssä säädetään.

20 §

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välisessä ammatillisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella matkustajalle matkatavarana mukaan otettaviksi.

Verottomia ovat tuotteet, jotka myydään lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä yhteisön ulkopuolelle matkustavalle matkatavarana mukaan otettaviksi. Verottomien tavaroiden myymälällä tarkoitetaan 7 §:n 2 kohdassa mainittua verotonta varastoa.

75 §

Tämän lain 20 §:n säännöksiä sovelletaan 30 päivään kesäkuuta 1999 saakka.

(2 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Lakia sovelletaan tuotteisiin, jotka on luovutettu verottomasta varastosta, vastaanotettu toisesta jäsenvaltiosta, tuotu yhteisön ulkopuolelta tai joita on pidetty Suomessa hallussa kaupallisessa tarkoituksessa lain tultua voimaan.

2.

Laki**arvonlisäverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 70 a §, sellaisena kuin se on laeissa 1486/1994, 1767/1995 ja 1264/1996,

muutetaan 26 c §:n 3 momentin 1 kohta, 26 d §:n 3 momentti, 70 §:n 7 kohta, 70 b §:n 3 momentti, 72 i §:n 2 momentti, 94 §:n 1 momentin 9 ja 21 kohta sekä 95 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 26 c §:n 3 momentin 1 kohta, 26 d §:n 3 momentti, 70 §:n 7 kohta, 70 b §:n 3 momentti, 72 i §:n 2 momentti ja 94 §:n 1 momentin 9 ja 21 kohta mainituissa laissa 1767/1995 ja 95 §:n 2 momentti mainituissa laissa 1486/1994, sekä

lisätään 70 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1486/1994 ja 1767/1995, siitä lailla 1486/1994 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 c §

Yhteisöhankinnasta ei myöskään ole kyse, jos

1) tavaran myynnistä ei olisi 58 §:n taikka 70 §:n 6 tai 7 kohdan nojalla suoritettava veroa, jos myynti tapahtuisi Suomessa;

Yhteisöhankinnasta ei myöskään ole kyse, jos

1) tavaran myynnistä ei olisi 58 §:n taikka 70 §:n 1 momentin 6 tai 7 kohdan nojalla suoritettava veroa, jos myynti tapahtuisi Suomessa;

26 d §

Kuljetusvälineenä ei kuitenkaan pidetä vesi- tai ilma-aluksia, jotka voidaan 58 §:n tai 70 §:n 6 kohdan nojalla myydä verotta.

Kuljetusvälineenä ei kuitenkaan pidetä vesi- tai ilma-aluksia, jotka voidaan 58 §:n tai 70 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla myydä verotta.

70 §

Veroa ei suoriteta seuraavista myynneistä:

7) tavaran myynti ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen varustamiseksi tai tällaisella aluksella tapahtuvaa myyntiä varten sekä

7) tavaran myynti ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen varustamiseksi tai tällaisella aluksella tapahtuvaa myyntiä varten sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tällaisella aluksella tapahtuva myynti ulkomaille matkustaville, ellei 70 a §:ssä toisin säädetä.

tällaisella aluksella tapahtuva myynti ulkomaille matkustaville, jollei 2 momentissa toisin säädetä.

Veroa suoritetaan matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä toiseen jäsenvaltioon matkustavalle, jos myynti tapahtuu vesi- tai ilma-aluksessa 63 c §:ssä tarkoitetun henkilökuljetuksen aikana.

70 a §

Veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta myynnistä matkustajalle, jolla on toiseen jäsenvaltioon tapahtuvaa vesi- tai ilmakuljetusta koskeva matkalippu tai vastaava asiakirja, jos myynti tapahtuu:

1) lentokentällä sijaitsevassa, tullikoodeksin 99 artiklassa tarkoitetussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä tarkoitetussa varastossa; tai

2) vesi- ja ilma-aluksessa toiseen jäsenvaltioon tapahtuvan kuljetuksen aikana.

Tässä momentissa tarkoitettujen tavaroiden myynti on verotonta vain siltä osin kuin myynti kullekin matkustajalle ei ylitä seuraavia määriä:

— 200 savuketta tai 100 pikkusikaria tai 50 sikaria tai 250 grammaa piippu- ja savuketupakkaa;

— 1 litra tislattuja juomia ja väkeviä alkoholijuomia, joiden alkoholipitoisuus ylittää 22 tilavuusprosenttia, tai 2 litraa tislattuja juomia, väkeviä alkoholijuomia ja viini- tai alkoholipohjaisia aperitiivejä, alkoholijuomia, joiden alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia, sekä kuohuviinejä ja väkevöityjä viinejä;

— 2 litraa hiilihapottomia viinejä;

— 50 grammaa parfyymia;

— 0,25 litraa toalettivettä;

— 100 grammaa teetä tai 40 grammaa teeuutetta ja esanssia; sekä

— yli 15-vuotiaalle matkustajalle 500 grammaa kahvia tai 200 grammaa kahviuutetta ja esanssia.

Muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen tavaroiden myynti kullekin matkustajalle on veroton siltä osin kuin näiden tavaroiden myyntihintojen yhteismäärä matkaa kohti on enintään 550 markkaa. Yhden tavaran myyntihintaa ei voi jakaa verottomaan ja verolliseen osaan.

Muu tavaroiden myynti ulkomaille mat-

70 a §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kustaville 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun kuljetuksen aikana on verotonta, jos tavarat on tarkoitettu kulutettavaksi aluksella.

70 b §

Veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä 70 a §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoitetussa paikassa Yhteisön ulkopuolelle matkustavalle. Henkilölle, jonka kotipaikka on Norjassa, saadaan verotta myydä kuitenkin vain alkoholi-juomia, tupakkavalmisteita, suklaa- ja makeist tuotteita, hajusteita, kosmeettisia aineita ja toaletti valmisteita.

Veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä *lentokentällä sijaitsevassa, tullikoodeksin 99 artiklassa tarkoitetussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä tarkoitetussa varastossa* Yhteisön ulkopuolelle matkustavalle. Henkilölle, jonka kotipaikka on Norjassa, saadaan verotta myydä kuitenkin vain alkoholi-juomia, tupakkavalmisteita, suklaa- ja makeist tuotteita, hajusteita, kosmeettisia aineita ja toaletti valmisteita.

72 i §

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muihin tavaroihin, jos tavarat on tarkoitettu elinkeinonharjoittajalle 70 §:n 7 kohdassa, 70 a §:ssä tai 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja myyntejä varten.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös muihin tavaroihin, jos tavarat on tarkoitettu elinkeinonharjoittajalle 70 §:n 1 momentin 7 kohdassa ja 2 momentissa tai 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja myyntejä varten *taikka matkatavaroina mukaan otettavien tavaroiden myyntiä varten 70 b §:n 3 momentissa tarkoitetussa paikassa toiseen jäsenvaltioon matkustavalle.*

94 §

Verotonta on seuraavien tavaroiden maahantuonti:

9) 58 §:n 1 momentissa tarkoitetut vesialukset ja 70 §:n 6 kohdassa tarkoitetut ilma-alukset, varaosat ja varusteet;

9) 58 §:n 1 momentissa tarkoitetut vesialukset ja 70 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetut ilma-alukset, varaosat ja varusteet;

21) tullilain 9 §:n perusteella tullittomat tavarat;

21) tullilain 9 §:n 1—3 momentissa tarkoitetut tullittomat tavarat ja mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitetut tavarat;

95 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettu matkustaja saa henkilökohtaisina matkatavaroina verotta tuoda lain 70 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja tuotteita enintään mainitussa lainkohdassa mainitut määrät.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu matkustaja saa henkilökohtaisina matkatavaroina verotta tuoda *tässä momentissa tarkoitettuja tavaroita enintään seuraavat määrät:*

— 200 savuketta tai 100 pikkusikaria tai 50 sikaria tai 250 grammaa piippu- ja savuketupakkaa;

— 1 litra tislattuja juomia ja väkeviä alko-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

holijuomia, joiden alkoholipitoisuus ylittää 22 tilavuusprosenttia, tai 2 litraa tislattuja juomia, väkeviä alkoholijuomia ja viini- tai alkoholipohjaisia aperitiivejä, alkoholi-juomia, joiden alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia, sekä kuohuviinejä ja väkevöityjä viinejä;

- 2 litraa hiilihapottomia viinejä;
- 50 grammaa parfyymiä;
- 0,25 litraa toalettivettä;
- 100 grammaa teetä tai 40 grammaa teeuutetta ja esanssia; sekä
- yli 15-vuotiaalle matkustajalle 500 grammaa kahvia tai 200 grammaa kahviuutetta ja esanssia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Tätä lakia sovelletaan, kun myyty tavara on toimitettu, yhteisöhanhinta on suoritettu, maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt, tavara on otettu omaan käyttöön tai tavara on siirretty varastointimenettelystä lain tultua voimaan.

3.

Laki

tullilain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun tullilain (1466/1994) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 331/1996, sekä
lisätään 9 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 331/1996 ja laissa 1104/1998, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Tullittomia ovat ammatteisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilmaluoksen tavanomaiseen muonitukseen tarkoitettut tavarat sekä poltto- ja voiteluaineet, jotka alus tuo mukanaan Suomen tullialueelle tai jotka siihen Suomen tullialueella toimitetaan sen omaa käyttöä varten. Tullittomuus koskee myös aluksessa Suomen tullialueella kulutettavia tavaroita.

9 §

Tullittomia ovat ammatteisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilmaluoksen tavanomaiseen muonitukseen tarkoitettut tavarat sekä poltto- ja voiteluaineet, jotka alus tuo mukanaan Suomen tullialueelle tai jotka siihen Suomen tullialueella toimitetaan sen omaa käyttöä varten, *ellei 4 momentissa toisin säädetä*. Tullittomuus koskee myös aluksessa Suomen tullialueella kulutettavia tavaroita.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tullittomia eivät kuitenkaan ole tavarat, jotka myydään matkalla toiseen jäsenvaltioon matkustajille matkatavaroissa mukaan otettaviksi. Matkalla toiseen jäsenvaltioon tarkoitetaan sellaista matkaa, johon ei sisälly pysähtymistä yhteisön tulli- tai veroalueen ulkopuolella. Matkustajille myytävien tavaroiden tullinalaisuudesta on lisäksi voimassa, mitä ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa (397/1969) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

4.

Laki

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön 30 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1266/1996) 12 §:n 4 momentti ja 13 §:n 3 momentti sekä

muutetaan 8 §, 12 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 kohta sekä 28 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Mitä arvonlisäverolain 70 §:n 1—4 kohdassa sekä 71 §:n 1 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara kuljetetaan muualta Suomesta Ahvenanmaan maakuntaan tai Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen. Tällöin mainitun lain 70 §:n 3 ja 4 kohdassa sekä 71 §:n 5 kohdassa tarkoitetun verottomuuden edellytyksenä ei ole se, että ostajana on ulkomaalainen, joka ei ole Suomessa verovelvollinen.

Mitä arvonlisäverolain 70 §:n 1—4 kohdassa sekä 71 §:n 1 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara kuljetetaan Ahvenanmaan maakunnasta toiseen jäsenvaltioon.

12 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohtaa ja 71 §:n 3 kohtaa tavara ja palvelu katsotaan myydyin ammattimaisessa kansain-

8 §

Mitä arvonlisäverolain 70 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa sekä 71 §:n 1 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara kuljetetaan muualta Suomesta Ahvenanmaan maakuntaan tai Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen. Tällöin mainitun lain 70 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa sekä 71 §:n 5 kohdassa tarkoitetun verottomuuden edellytyksenä ei ole se, että ostajana on ulkomaalainen, joka ei ole Suomessa verovelvollinen.

Mitä arvonlisäverolain 70 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa sekä 71 §:n 1 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara kuljetetaan Ahvenanmaan maakunnasta toiseen jäsenvaltioon.

12 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 70 §:n 1 momentin 7 kohtaa ja 71 §:n 3 kohtaa tavara ja palvelu katsotaan myydyin ammatti-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

välisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella ulkomaille matkustavalle myös silloin, kun se on myyty ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesialuksella tai ammattimaisessa liikenteessä olevalla ilma-aluksella Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle, jolla on tätä kuljetusta koskeva matkalippu tai vastaava asiakirja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tavaroiden myynti on verotonta vain siltä osin, kuin se koskee:

1) arvonlisäverolain 70 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja tuotteita ja enintään mainituksa lainkohdassa säädettyjä määriä;

Arvonlisäverolain 70 a §:n 1 momentin 2 kohtaa ei sovelleta myyntiin, jos kuljetuksen lähtöpaikka on Ahvenanmaan maakunta tai jos kuljetukseen sisältyy pysähtyminen Ahvenanmaan maakunnassa.

13 §

Arvonlisäverolain 70 a §:n 1 momentin 1 kohtaa ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevilla lentokentällä tapahtuvaan tavaran myyntiin.

28 §

Mitä valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdassa ja 20 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevasta aluksesta, sovelletaan myös silloin, kun kysymyksessä on:

1) ilma- tai vesialus, joka liikennöi ammattimaisesti Ahvenanmaan maakunnan ja yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion kuin Suomen välillä;

2) ilma-alus, joka liikennöi ammattimaisesti Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä; tai

3) ilma- tai vesialus, joka liikennöi ammattimaisesti Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion välillä siten, että kuljetukseen sisältyy pysähtyminen Ahvenanmaan maakunnassa.

maisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella ulkomaille matkustavalle myös silloin, kun se on myyty ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesialuksella tai ammattimaisessa liikenteessä olevalla ilma-aluksella Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle, jolla on tätä kuljetusta koskeva matkalippu tai vastaava asiakirja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tavaroiden myynti on verotonta vain siltä osin kuin se koskee:

1) arvonlisäverolain 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tuotteita ja enintään mainituksa lainkohdassa säädettyjä määriä;

(4 mom. kumotaan)

(3 mom. kumotaan)

28 §

Mitä valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdassa ja 20 §:n 1 momentissa säädetään ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevasta aluksesta, sovelletaan myös silloin, kun kysymyksessä on:

1) ilma- tai vesialus, joka liikennöi ammattimaisesti Ahvenanmaan maakunnan ja yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion kuin Suomen välillä;

2) ilma-alus, joka liikennöi ammattimaisesti Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä; tai

3) ilma- tai vesialus, joka liikennöi ammattimaisesti Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion välillä siten, että kuljetukseen sisältyy pysähtyminen Ahvenanmaan maakunnassa.

Sovellettaessa valmisteverotuslain 20 §:n 2 momenttia tuotteet katsotaan myydyin yhteisön ulkopuolelle matkustavalle myös silloin, kun ne myydään Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen, toiseen jäsen-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

valtioon tai yhteisön ulkopuolelle matkustavalle taikka muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1999.

Lakia sovelletaan valmisteverotuksessa tuotteisiin, jotka on luovutettu verottomasta varastosta, vastaanotettu toisesta jäsenvaltiosta, tuotu yhteisön ulkopuolelta tai joita on pidetty Suomessa hallussa kaupallisessa tarkoituksessa lain tultua voimaan.

Tätä lakia sovelletaan arvonlisäverotuksessa, kun myyty tavara on toimitettu, maahan-tuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt tai tavara on otettu omaan käyttöön lain tultua voimaan.
